

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Oppericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST } TELEFOON 4519.

KOLONIAAL

ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST“:
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Venduhuis „DIE HAGHE“ Dagelijks gelegenheid tot inbreng van goederen ter publieke veiling. Men betaalt **4 pCt** van de opbrengst der verkochte goederen. **DE DIRECTIE.**

SCHEVENINGSCH VEER 21 - TELEFOON 6153 - DEN HAAG

INHOUD: Oproeping. — De Ind. Cursussen van het Nederl. Onderwijzers-Genootschap. — Uit de Oost-Ind. Mail. — Feuilleton. — Suriname. — Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Ind. Lit.-Overzicht. — Mededeelingen.

die van „Insulinde“, waar men, trouwens, niet precies weet wat men wil.

Inlandsch Onderwijs.
In de „Preangerbode“ lezen wij:
16 Juni j.l. vertrok de examencommissie voor Kweek- scholen van inlandsche onderwijzers naar Fort de Kock voor het afnemen van het examen der leerlingen van de kweekschool aldaar. Acht Juli wordt de commissie, be- staande uit zeven leden met den inspecteur van het Hol- landsch-Inlandsch onderwijs, de heer Verboeket, als voorzitter, terug verwacht en is daarmee aan het eind van haar taak, waarna een rapport over den uitslag zal worden uitgebracht. Alle plaatsen op Java, waar kweek- scholen gevestigd zijn, heeft de commissie reeds bezocht, namelijk Bandoeng, Djokja, Moentilan, Oengaran en Pro- bolinggo.

OPROEPING.

Personen, genegen in het winter-seizoen 1916-1917 LEZINGEN of VOORDRACHTEN te houden over **INDISCHE ONDERWER- PEN**, worden uitgenoodigd hiervan mede- deeling te doen aan den Secretaris der Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag, met bekendstelling van de te behandelen onderwerpen.

„De heer Hazeu heeft in het interview gezegd, dat hij het gesprokene op het S.I.-congres beschouwde in de eerste plaats als een uiting van eenige duizenden intellect- ueelen. doch ook van het geheele volk. Het congres is nuttig, omdat de grieven en wenschen van het volk openlijk besproken worden, zoodat de regeering daarmede haar voordeel kan doen.

En inderdaad zijn er grieven geuit.

Zoo over de inrichting van het desabestuur, waarbij de loerah of bekel de macht heeft en te veel gezag uitoefent, waarbij niet uit het oog mag worden verloren, dat aan zulk een onontwikkeld mensch de regeling van politie- heerendienst- en belastingzaken zijn toevertrouwd. Het ware daarom te wenschen, aldus de spreker, dat alleen zij, die minstens een gouvernements 2de klasse school hebben doorlopen, in aanmerking komen voor het ambt van dorpsburgemeester. In ieder geval moet hen ook bij deze voorwaarden de bemoeienis met politiezaken worden ont- nomen. Voorts zou aan den loerah een desaraad, bestaande uit eenige door de desalieden gekozen leden, kunnen wor- den toegevoegd. Die raad zou dan een adviseerende stem moeten hebben.

Zoo over de toestanden op de particuliere landerijen, in het bijzonder over die op de landerijen beoosten de Tjimanok. Een motie om bij de Indische Regeering, Tweede Kamer en den Soer. Gemeenteraad aan te drin- gen op spoedige onteigening van de particuliere lande- rijen werd aangenomen.

Zoo over het verhuur van gronden aan suikerfabrieken door den kleinen man.

Zoo over de samenstelling en werkwijze van den Igama- raad, die niets anders zou zijn dan een werktuig in han- den van den landraad.

Zoo over het hormatstelsel, dat men afgeschafte wilde zien.

Het is goed dat uit de Inlandsche wereld dergelijke stem- men opgaan. De Regeering weet, kan nu weten wat de In- landsche wereld beroert, wat men wil om tot ontwikkeling te komen.

De heer Hazeu zeide terecht:
De Sarekat Islam kan zeer veel goeds verrichten. De regeering en ambtenaren moeten steeds voeling blijven houden met de voormannen der vereeniging, zoodat er dan absoluut geen gevaar is, dat de vereeniging zal trach- ten te vormen een staat in den staat, door schijngezag zich te plaatsen tusschen de regeering en het volk.

Wanneer een kenner als Dr. Hazeu, die niet blind is voor de fouten, welke de S. I. beweging nog aankleven, het zegt, mogen wij ons gerust daarbij neerleggen.“ Zoo besluit het blad.

Een nieuwe dienst.
In het volgend jaar zal een afzonderlijke dienst van het toezicht op de spoor- en tramwegen in N.-I. worden inge- steld. De chef van dien dienst zal, onder de algemeene lei- ding van den directeur van gouvernementsbedrijven, zelf- standig werkzaam zijn en niet alleen belast wezen met de directe leiding van het toezicht op het spoor- en tram- wezen, maar tevens bemoeienis hebben met spoorwegwet- geving en het verlenen van spoor- en tramconcessies.

De instelling van dit instituut is een gevolg van de reeds lang en van verschillende zijden geuite bezwaren tegen de combinatie van de functiën van hoofdinspecteur der spoor- en tramwegdiensten, chef van de afdeling spoor- en tram- wegen van het departement van gouvernementsbedrijven en van chef van den dienst der Staatsspoorwegen.

Waar de belangen van de particuliere- en de staats- spoor- en tramwegen in den regel alles behalve parallel loopen, is vooral door de voortdurende uitbreiding van beide soorten van bedrijf, eene splitsing van de verschil- lende thans aan een hoofdamtenaar opgedragen functiën van zoozeer uiteenloopenden aard, zeker niet overbodig te noemen. Zoo meent de Javabode.

Namens het Hoofdbestuur,
De Secretaris,
E. F. GROOSS.

De Indische Cursussen van het Nederlandsch Onderwijzers-Genootschap.

In het begin van 1915 is door het Hoofdbestuur van het Nederlandsch Onderwijzers-Genootschap in het leven geroepen een Commissie, die zich tot taak stelde in onderwijzerskringen meerdere belangstelling te wekken voor onze Koloniën. In deze Commissie hebben zitting de heer J. Veldkamp te Amsterdam, voorzitter, als gedelegeerde van het Hoofdbestuur, en de heeren Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis, hoogleraar aan de Universi- teit te Leiden, D. H. de Vries, directeur van de Moluk- sche Handelsvennootschap te Amsterdam en Dr. H. H. Zeylstra, directeur van het Koloniale Landbouw-Museum te Deventer, secretaris der commissie.

Dank zij het werken dezer Commissie en het initiatief van verscheidene Afdelingen van het Nederlandsch Onderwij- zers-Genootschap zijn in 1915 en in het begin van 1916 cursussen gehouden te Amsterdam (2 cursussen), Alkmaar, Hellevoetsluis, Brielle, Eindhoven, 's-Gravenhage, Rotter- dam, Goes, Hoogwoud, Hilversum, Delft, Enschedé, Har- denberg, Den Helder, Meppel en Middelburg.

Deze cursussen zijn bezocht door ruim 2400 belangstel- lenden, waaronder meer dan 1000 onderwijzers en onder- wijzeressen.

De interessante voordrachten, gehouden door de meest bevoegde en vooraanstaande kenners van onze koloniën, werden toegelicht door tal van prachtige lichtbeelden. De toehoorders hebben in de 5 of 10 cursus-avonden een vrij volledig beeld gekregen van onze schoone koloniën en het lijkt geen twijfel, of deze cursussen zullen in de toekomst een grooten invloed hebben op het onderwijs over onze overzeesche bezittingen.

Wij twijfelen niet, dat ze ook dezen winter zullen worden voortgezet en uitgebreid.

Telegraafkabels.
De plannen tot het leggen in 1917 van verschillende zee- kabels zullen niet tot uitvoering komen, daar de stand der geldmiddelen die meer dan 4 millioenen beloopt, de uitgaaf niet toelaat.

Zoo zou een kabel worden gelegd tusschen Bengkalis, Bagar Si Api-Api en Tandjoeng Balei (Oostkust van Su- matra); tusschen Menado-oeloe Siaoe en Tarona; tus- schen Ampenan en de afdelingshoofdplaats Soembawa en tusschen Weltevreden en Tandjong Pandan (Billiton).

Inzonderheid ten behoeve van het binnenlandsch be- stuui zouden kabels worden gelegd tusschen Riouw en Billiton en tusschen Waingapoe, Endeh en Koepang, welke ook voorhands achterwege zullen blijven.

Uit de O. I. Mail.

Onder „Dingen van den Dag“ wijdt „De Javabode“ uitvoerige verslagen aan de congressen van Insu- linder en S. I., waaraan wij het volgende ontleenen:
„Het moet gezegd worden, dat de houding der S. I. heel wat sympathieker tegenover onze Regeering is dan

Reorganisatie bestuur.
Door de Regeering is bepaald, dat de reorganisatie van het districtsbestuur in de residentie Tapanoeli (indienst- stelling van 12 districtshoofden met den titel van Demang en 25 onderdistrictshoofden met den titel van assistent- Demang) en op het eiland Nias (idem van 3 Demangs en 5 assistens-Demangs) en de daarmede verband houdende maatregelen in werking zal treden op 1 Juli a.s.

Op dien datum wordt eveneens buiten dienst gesteld de assistent-resident-secretaris voor het bureau van den resident van Tapanoeli en de secretaris van Benkoelen en in dienst gesteld in eerstgenoemd gewest een gewone

PERRY & CO. Dekstoelen Hut Mail koffers Vouwstoeltjes, enz. **HOOGSTRAAT 20.**

gewestelijke secretaris (als thans voor Benkoelen) en in Benkoelen een assistent-resident (als thans voor Tapanoeli).

In verband met de voormelde reorganisatie van het inlandisch bestuur in Tapanoeli en reeds eerder ingevoerde hervorming van dat bestuur in de residentie Sumatra's Westkust zijn verschillende wijzigingen gebracht in het Reglement tot regeling van het rechtswezen in beide gewesten, en in de voorschriften tot uitvoering van verschillende bepalingen van dat Reglement.

De betrekkelijke wijzigingsordonnanties zijn opgenomen in de „Javasche Courant" van 16 Juni j.l.

PERSONALIA.

De Gouvern.-Gen. naar Tjipanas.

Den 29sten Juni j.l. zouden de Landvoogd met zijn gevolg, voor 3 maanden, naar Tjipanas vertrekken.

Ook de Algemeene Secretaris, de heer J. Hulshoff Pol, zou zich daarheen begeven; gedurende zijn verblijf aldaar zou aan hem worden toegevoegd de adjunct-referendaris ter Algemeene Secretarie W. Stroband.

Luitenant Ter Poorten.

Naar „De Javabode" vernam, is de eerste luitenant der artillerie, H. Ter Poorten, die in Amerika vertoefde tot den aankoop van vliegtuigen, ernstig ongesteld en zal hij vermoedelijk een operatie moeten ondergaan, welke hem geruimen tijd zal beletten zijne werkzaamheden te verrichten.

Naar Nederland.

De chef van het mijnwezen, de heer A. H. van Liesen, zou met het stoomschip „Rembrandt", dat 26 Aug. van Batavia vertrekt, met verlof naar Nederland gaan en vermoedelijk niet terugkeeren.

Hij zou worden opgevolgd door den kort geleden van buitenlandsch verlof teruggekeerden hoofdingenieur E. Middelberg, die thans tijdelijk de functien verricht van chef van exploitatie van den Sumatra-Staatspoorweg en de Ombilinjinen.

Een afscheid.

Voor een groote schare nam Ds. Volten, die naar Pontianak vertrekt en over eenigen tijd met verlof naar Nederland gaat, Zondag 18 Juni van zijn gemeente te Meester-Cornelis, waar hij vijf jaren mocht arbeiden, afscheid. Velen waren onder den indruk van zijn heengaan.

Na een hartroerende rede werd hij door den ouderling Hekker namens den kerkeraad bedankt voor al hetgeen hij voor de gemeente had gedaan; o.a. zijn, dank zij zijn initiatief, het nieuwe kerkgebouw en de nieuwe Fröbelschool tot stand gekomen.

Chef der Cavalerie.

Luidens de officieele berichten is de chef van het wapen der cavalerie met ingang van 2 Aug., op verzoek, eervol ontslagen.

Verwacht wordt, dat zijn opvolger zal worden majoor J. J. de Wit, die alsnog tot overste zal worden bevorderd.

FEUILLETON.

Curaçaosche Ditjes en Datjes. *)

Waarom zijn er toch zoovele van de upper-ten Curaçaonaars, die nooit 'n voet op Aruba gezet hebben?

Omdat Curaçao 'n eiland is.

Dit is geen paradox.

Stel, dat we aan Aruba vastzaten met 'n brug of met 'n dijk, wat zouden de auto's nacht en dag heen en weer snorren, wat reuzen-pic-nics zouden er van beide kanten in elkaar worden gefabriceerd.

Maar nu men 't houten waterpaard bestijgen moet, krijgt menig maag, bij de idee alleen al, looping the loop-allures, en thuis blijft men, speent zich van 't genot 'n bescheiden stukje meer van de wereld te zien.

Wat jammer is!

Curaçao is mij reeds lang bekend, Aruba heb ik nu kort geleden ook in alle richtingen doorreden en doorsneden, ben dus zeker bevoegd over dat jammer-zijn te oordeelen.

De alwetende „men" zegt: de naam Aruba komt van 't Spaansche woord „oro", goud. Maar in 1824 zijn er pas de eerste goudkorrels gevonden, en buiten twijfel is 't, dat die naam van de oorspronkelijke bewoners is overgenomen.

Door folklore is er 'n beteren uitleg op gevonden:

In dien ouden Indianentijd was 't eiland natuurlijk ook reeds geheel begroeid met den aloë vulgaris.

Wat logischer, dan dat 't eerbiedwaardig opperhoofd, dik met roeoe besmeerd, bij 't landen, den naam van die allesoverheerschende plant gaf aan dit stukje rotsgrond in de Caraïbische zee. „Aroe" zult ge heeten, zoo sprak hij, want de oude heer kon 't niet al te best vinden, aan welke kwaal de meeste Indianen laboreeren.

Dat de Caraïben gekookte aloë als medicijn gebruikten, staat als 'n paal boven water. Zie hierover R. Père Labat

*) Ontleend aan de „Amigoe di Curaçao".

Ritmeester K. W. Rauh is nu aan de beurt om tot majoor te worden bevorderd.

Geen verlof.

Den waterstaats opzichter P. Terlaak, te Banjomas, die in het laatst van dit jaar 9 dienstjaren heeft en uit dien hoofde verzocht alsdan met 11 maanden verlof naar Europa te mogen gaan, is door de Regeering te kennen gegeven, dat het dienstbelang de inwilliging van zijn verzoek niet toelaat, maar dat hij over 1 jaar daarop kan terugkomen.

Een aanslag.

De assistent Karseboom der onderneming Kajoe Enak werd door een mandoer aangevallen en zwaar verwond. Per auto werd hij naar de kliniek van dokter de Kok in Loemadjang vervoerd.

Examens.

Voor het van 13 tot 16 Juni j.l. te Buitenzorg gehouden examen voor Indisch Landbouwleeraar zijn geslaagd voor het eerste gedeelte de heer F. C. F. W. Canter Visscher; voor het tweede gedeelte: de heeren A. E. Bongers en R. W. van Duinen. Een candidaat moest worden afgewezen.

Voor het examen van Ned. Indisch veearts zijn geslaagd Raden Nastap, Isa, Mas Karimoen en Iljas.

Suriname.

De gouverneur zond het volgende schrijven aan de Koloniale Staten:

„De gedelegeerde ter vergadering van 29 Juni j.l., mr. L. J. Rietberg, heeft mij medegedeeld, dat op een nader te bepalen dag een motie van het lid van Ommeren in behandeling zoude worden genomen betreffende weder instellen der tijdschoten, welk lid de verwachting uitsprak, dat de tijdschoten niet zouden worden gestaakt vóór de behandeling der motie afgelopen was.

Ik acht mij tegenover de Koloniale Staten verplicht, nu het zal blijken, dat ik aan de verwachting niet beantwoord, mede te deelen, wat mij tot die schijnbaar onwillende houding leidt.

Bij mij staat het vast, dat door het opperbestuur op de begroting voor 1917 geen post zal worden gebracht, welke het mogelijk zal maken met het doen van tijdschoten voort te gaan.

Waar dit het geval is en dus afschaffing van de tijdschoten met 1 Januari 1917 als een voldongen feit beschouwd moet worden, heb ik geen enkele reden kunnen vinden om er niet reeds nu mede te eindigen en het ongemak dat er aan verbonden is, zoo spoedig mogelijk door te komen.

Dat er geen ongemak van blijvenden aard aan verbonden is en de samenleving zich voegt naar het ontbreken van tijdschoten wordt in tal van andere koloniën van verschillende natiën bewezen en in grotere gemeenten

in z'n „Nieuwe Reizen naar de Fransche Eilanden van America, 1697—1705."

Al wat roodhuid was, kneep bij die kokerij den neus potdicht, en riep spontaan: ba!

Zoo werd aan „Aroe" de idee van „ba" onafscheidelijk verbonden; werd daardoor logisch na verloop van tijd in den volksmond Aroe..ba = „Aroeba".

Wat dunkt u, zou ik gelijk hebben?

Heeren Flokloristen zijn 't zeker met mij eens.

Hoeveel kilometers ik op dat eiland van aloë en goud en phosphaat en wind verwerkt vergasoliend heb met onverzadigbare apertijt, weet ik niet.

Behoudens eenige mooie punten van wild-woeste schoonheid op Noordkust, en feeriek uitzicht van weg naar Savonette op Santa Cruz-dal, maakt 't landschap van Aruba op mij 'n vrij somberen indruk.

't Deprimeert je, 't maakt je down, je wordt hypochondrisch, en in 'n minimum van tijd doet 't je aan 't mopperen slaan, maakt 't je 'n pessimist, 'n nurks en vervelend mensch, die zich zelf langzaam aan, stukje voor stukje, opeet.

Waar 'n dat in zit?

Mij dunkt, in die onafzienbare velden van aloë.

Die weë lucht, die onhebbelijk, spichtige bladeren, 't bruin-groen, dat tint den rotsigen grond en toch weer geen zuiver kleur bekend; te zien en te proeven en te ruiken alqé, aloë en nog eens oloë, neen, ik voor mij weet zeker, dat ik daar al heel gauw heelemaal veraloëd zou zijn.

Halverwege de Noord maakte ik voor 't eerste kennis met 'n partijtje lekbakken. Mooi is anders, eigenlijk zijn ze nog leelijker dan hun naam.

Van verre hebben ze iets van 'n veldstuk. Pantalon en hemd, waarin lekmanntje gekleefd zat, glom van glibberige vetigheid, je zou zeggen, dat ie zoo uit de loopgraven kwam gekropen.

In 't huisje dichtbij stond 'n heerschap, minder vet-bekladderd, in 't monsterketel te lepelen.

Er knapte vuur onder.

Prees reeds in mijn hart die liefhebbende paterfamilias, die foenshie bereide voor ze'n talrijk kroost. Zoo dacht ik.

Maar tegelijk slaat me daar 'n rillerige, penetrant weezote stank mijn keelgat binnen, die me hart en long en

Verlofgangers.

Te koop tegen half October een eenvoudige **INBOEDEL**, zeer geschikt voor een met verlof h. t. l. vertoevende familie. Te zien dagelijks tusschen 10 en 12 uur, uitgezonderd van 10—20 September. Adres: Van Weede van Dijkveldstraat 15, DEN HAAG.

C.L. BOUCHER
WOONT
PAPESTRAAT 11
SPECIALITEIT IN:
AMERIKAANSCH KANTOOR
ARTIKELN - VULPENHOUDERS
BOEKBINDERIJ - BOEKDRUKKERIJ
STEMPELINRICHTING

Middelbare School v. Handel en Administratie. LAAN v. MEERDERVOORT 104 - 'S-GRAVENHAGE.

EXTERNAAT en INTERNAAT.

AFD. A. **Bijzondere Middelbare Handelsschool** met als onderbouw eene H. B. S. met 3 j. cursus. Bij beschikking van Z. Exc. den Min. van Binnenl. Zaken **gelijkgesteld** met de openbare handelsscholen te Amsterdam, Rotterdam, etc.

AFD. B. **Bijzondere Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.** Eveneens officieel als zoodanig erkend.

De 1e en 2e klasse van de beide richtingen vallen samen, zoodat over de keuze Handelsschool of H. B. S. 5-j. c. eerst beslist behoeft te worden na het afloopen der 2e klasse.

De school wordt ook door Meisjes bezocht. Prospectus en inlichtingen bij den Directeur

F. TIJMSMA.

Hôtel Astoria et de Paris

Modern Familie-Hôtel

Hoefkade 9-11 - Tel. 6056

Station H.Y.S.M.

Den Haag

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

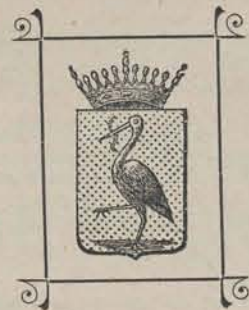
BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

HAAGSCHE VEILING MAATSCHAPPIJ

Directie: P. H. HOLMAN

BLEIJENBURG 3—3a - 'S-GRAVENHAGE

KUNST- EN INBOEDEL VERKOOPINGEN

TAXATIE.

Voor bijvoeging uit nalatenschappen en particulier bezit gelieve men zich te wenden tot:

P. H. HOLMAN

Tel. Haag 8921

BLEIJENBURG 3a

als, b.v. Batavia, waar zij tot voor ettelijke jaren ook gelost werden."

„De West" van 4 Juli schrijft hieromtrent:

„De redeneering hierboven gaat, dunkt ons, mank. Het kan ons onverschillig zijn of men in Batavia, zonder blijvend ongemak, de schoten kan missen.

De vraag voor ons is: hoe stelt men zich voor, dat de bevolking, zonder schoten, zich op de hoogte zal houden van den juisten tijd?

Gesteld al, dat iedereen in staat is, zich een goedkoop horloge aan te schaffen (wat zeer te bezien staat), dan moet er toch gelegenheid zijn om dit uurwerk naar den juisten tijd te regelen.

Tot dusverre geschiedde dit naar de tijdschoten.

Hoe zal men zich nu voortaan regelen?

In elke plaats van eenige beteekenis heeft men op verschillende punten torenklokken met slagwerk, die van uur tot uur den tijd aangeven. Onder zulke omstandigheden zou het natuurlijk dwaasheid zijn de ouderwetsche schoten te behouden.

In Paramaribo ontbreekt dit hulpmiddel zoo goed als geheel."

..... Waartoe toch die plagerij? Het loopt hier over een uitgaaf van een paar honderd gulden. Een klein bedrag, met groot praktisch nut.

Het komt ons voor, dat hier een zekere doordrijverij in 't spel is."

„De West" meent dan verder te weten „dat de afschaffing der tijdschoten een stokpaardje is, door minister Pleyte op zijn hervormingsplan voor Suriname geplaatst."

Naar ons inzien is het nut van die schoten dat ze den tijd aangeven niet alleen te Paramaribo, maar in een groot deel van districten Para, Suriname en Saramacca. Daarom kunnen ze niet vervangen worden door klokken te Paramaribo.

Wil men de tijdschoten afschaffen om het „ouderwetsche" daarvan, dan verwijzen wij naar verscheidene Italiaansche steden waar men ook tijdschoten kent.

Werden ze te Paramaribo niet gelost, dan zou een verstandig bestuur ze invoeren.

Het blad „Suriname" van 4 Juli, eindigt een beschouwing over den brief van den Gouverneur met deze woorden:

„Wat wij weten is dat in Demerara, dat ons zoover vooruit is en waar de tijdsaanduiding overigens beter is dan hier, het ochtend- en avondschtot nog gelost worden. Maar ginder weet men wat een gemeenschap toekomt en overheerscht niet het egoïsme van enkelen."

* * *

De Gouverneur heeft bij de Koloniale Staten ingediend een ontwerp tot belastingverhoging, reeds in te gaan in den loop van dit jaar. De versterking der middelen zou dit jaar tachtig duizend, het volgend jaar ruim twee honderd duizend gulden bedragen.

„De West" van 18 Juli merkt hieromtrent het volgende op:

„De maatregel heeft een tijdelijk karakter. Daar directe versterking der middelen noodig is, heeft men

lever door mekaar kegelt, zoodat ik niet beter wist of de beruchte, vergiftige gassen van 't oorlogsterrein hadden mij te pakken.

't Was 't aloëbrouwsel van dien lepelman.

Ik ruik liever een poffertjeskraam in actie, maar ik had leergeld gehad. Bij de minste ahnung van zoo'n stankkookhuis, liet ik voortaan mijn knijpbril 'n inch zakken, reukorgaan was hermetisch afgesloten om alle inwendige beroering te voorkomen.

Een vraag, 'n verstandige vraag op 't gebied van boerenbedrijf, waarvan ik heelemaal geen verstand heb:

Waarom plant men geen aloë op Curaçao? 't Groeit en 't betaalt.

Komt 't er ooit van, zet dan, please, centraal-kokerij 'n mijl of 10 uit mijn buurt, anders zou 't mij eeuwig spijten dit aloëballetje te hebben opgeworpen.

Op Curaçao waait 't, maar op Aruba waait 't op z'n op tot date modern Hollandsch — waai-waai.

Onze doorsneewind is een zephiertje, vergeleken bij dien bulderbast van 'n Boreas, die over en tegen en in Aruba slavert.

De Savonetsche wind waait niet, blaast niet, maar loeit en brult, bonst en beukt en rammelt, barst over je met 'n donderknaal, als 'n granaat en is onvermoeid in z'n domme macht en ongetemde titanenkracht.

Kon men van den wind leven, dan waren alle Savonetsche dubbel en dwars miljoenairs, maar dat zijn ze tot nu toe nog bijlange niet.

Noch in goud- of fosfaatmijn geweest, wel een bezoek gebracht aan Fontein. 't Hofje deed me denken aan San Pedro op Curaçao's Oostkust, ook hier een oase in 'n steenwoestenij.

Aan den oever van een snellen vliet gebivouakeerd op 't mollig grastapje, en heerlijke mango's gegeten.

Toen de grot in, eerst van Fontein, toen van Quadirikiri. De laatste is verreweg 't interessantste, maar ook lang niet zoo gemakkelijk te bereiken als de eerste.

Klimmen moet je als een klipgeit, dan gebukt een paar gangen door-gebeend, en plotseling sta je perplex, en onwillekeurig ontsnapt je 'n „Oo", of 'n „hè" of 'n „ar m b a", naar gelang je temperament is. 't Is ook geeriek die hal door opening in rotsgevel, waardoor 't daglicht golft, in 'n mystiek waas gehuld. Die grillig gevormde krocht, rustend reeds eeuwen op uitgekartelde,

zich voorshands vergenoegd met het voorstellen van opcenten op bestaande belastingen. De bedoeling is, die opcenten te heffen tot 't eind van het volgend jaar. Inmiddels hoopt men tijd te hebben voor een meer grondige, algemeene herziening der belastingen, die dan in 1918 zal worden ingevoerd.

Wij hadden gaarne gezien, dat het gouvernement, in plaats van opcenten voor te stellen, eerst was aangekomen met een oorlogswinst-belasting.

Versterking der middelen is een onafwijsbare eisch. Waar het Moederland onder zwaren druk verkeert, is de kolonie meer dan ooit verplicht het subsidiecijfer tot een onvermijdelijk minimum te beperken.

Maar alvorens op de bevolking in haar geheel nieuwen druk te leggen, ware het wel gewenscht geweest eens na te gaan, hoe ver een oorlogswinst-belasting ons zou brengen.

Als de geruchten juist zijn, dan zullen de suikerplantages in de kolonie de loopende campagne minstens twee miljoen gulden winst maken.

Zou het onbillijk zijn, als van die reuzenwinst vier ton werden opgeëischt voor de koloniale kas?

Ook enkele andere landbouwendernemingen maken prachtige winsten. Het aantal is, jammer genoeg, niet groot. Doch gesteld, dat uit die winsten nog een ton ware te verkrijgen voor de koloniale kas. Dat zou een subsidievermindering geven van een half miljoen.

Blijkt het mogelijk, om door een dergelijke belasting, het subsidie tijdelijk belangrijk te verminderen, dan ware voorloopig daarmede te volstaan, in afwachting van de voorgenomen algemeene herziening onzer belastingen.

Vergissen wij ons, waren wij te optimist, is het niet mogelijk langs anderen weg het subsidie naar beneden te brengen, dan zal — hoe noode ook — de belastingschroef weder verder moeten worden aangedraaid, om uit de bevolking te persen wat er uit te persen valt."

Het wil ons voorkomen, dat het onder de gegeven omstandigheden geen goede politiek zou zijn den landbouw te belasten. Hoe grootter winsten de landbouw maakt, hoe grootter de kans dat er geld gestoken zal worden in landbouw-ondernemingen en daarvan moet de kolonie het hebben.

* * *

Uit „De West" van 4 Juli knippen wij het volgende: „Ten huize van den heer A. Pay hebben wij nieuwe monsters cinnaber gezien, afkomstig van Marowijne.

De heer Pay heeft, in gezelschap van de heeren D. E. Headley en C. Webb (laatstgenoemde chairman van de Pan American Products Company) via Tempati het Marowijne district bezocht, in de streek Bonidoro.

De nieuwe monsters cinnaber zien er anders uit dan de tot dusverre bekende monsters, welke vorm er op wees dat zij door water over zekeren afstand verplaatst waren. De nieuwe monsters zijn kantig en met wit kwarts vermengd. De heer Pay verklaarde ons, dat dit er op wijst, dat de primaire afzetting van cinnaber gevonden is. Naar men weet, rapporteerde de ingenieur Duifjes, na zijn onderzoek aan de Marowijne dat hij slechts secundaire afzettingen had aangetroffen.

uitgevreten stutten van graniet, die verweerde in- en uitspringende rotswanden geven je te genieten 'n mengeling van kleurenpracht en 'n grootheid van majesteit en machtkracht, die overweldigend is.

En daar hebben geleefd, gewoond, geleden en gestreden de Indianen, de helden van mijn jeugd, die in mijn frissche fantasie oneindig hooger stonden aangeschreven dan alle graven van 't Bourgondische huis en 't Hene-gouwsche en 't Beiersche inclus.

Daar zijn nog hun wondere teekens duidelijk zichtbaar, roode mysterietaal voor ons, oningewijden.

Ja zeker, aan die puntige rotspunt hingen ze de nog van bloed druipende scalpen van hun verslagen vijanden, op dien gladden steen wetten zij hun tomohawks vlijmscherp, daar aan dien afgeknotten pilaar werden hun gevangenen gebonden en langzaam doodgemarteld. Ja zeker, ik voel 't, ik zie 't, zoo moet 't geweest zijn.

Weg fantasie! En terug ging 't weer door donkere gangen, met onwillige lantaarn, naar de bewoonde conventionele wereld. Enkelsdiep schuifelden we door 'n poeiërige stof, om onze hoofden wickten piepende vleer-muizen

Via Savonette, Rooi Frances en Balashi huistoe, dit is naar de Playa.

Rooi Frances mooi, maar mooier is de Curaçaosche kloof; Balashi, vroeger zoo vol leven, nu zoo stil, zoo verlaten, doet treurig aan.

Kerk van Santa Cruz juweelt ons reeds tegen, staat daar zoo slank, zoo rijzig in haar gothiek gewaad, in de blauwende lucht, naast pygmeë-pastorie en zusterhuis.

Is 't kerkgebouw van S. Cruz pittoresk-vriendelijk, de nieuwe kerk van den Noord maakt 'n meer massalen, pompeuzen indruk. Met prachttoren, in streng Romaanschen stijl opgetrokken, en conscientieus afgewerkt tot in de kleinste details, zou ze 'n sieraad zijn voor elke Hollandse stad, waar ook.

Weet bij experientie, dat zoo'n bouwerij in ons tropenland lang geen sinecure is, waarom alle eer en hulde aan Pastoor v. Sadelhoff voor z'n reuzenarbeid, moge hij, na 'n jaartje rustens, nog heel lang genieten van ze'n prachtkerk.

Langs den Noord, met run-about-auto van sympathieken Dr. Hopkins, 'n bezoek gebracht aan Westpunt's vuurtoren.

BEËEDIGD EXPERT.
Inkoop van Oud-Indische Brillanten,
Paarlen, Juweelen, enz.

N. BLOM,
Nieuwe Heerengracht 25. Tel. Interc. 8320.
AMSTERDAM.

HOOGERE BURGERSCHOOL

5-jarige cursus

met voorbereidingsklassen.

VOORSCHOTEN.

Bij schrijven van Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken, d.d. 25 Juni 1906, is het INSTITUUT WULLINGS erkend als een H. B. S. 5-j. c.

Kost- en Schoolgeld f 950.-/f 1250.-.

Uitslag 1915 :

13 Adsp. Eindexamen H.B.S. 5-j. c.;
1 " voor de Cadettenschool (O.I.L.);
1 " " " Kweekschool v/d Zeevaart.

Tot heden slaagden :

98 Adsp. Eindexamen H. B. S. 5-j. c.
19 " Kon. Mil. Acad.;
19 " Cadettenschool;
17 " Adelborst;
24 " Cand. O. I. Ambt.; Zeevaart- en Machinistenscholen, enz.

De Directeur :

H. WULLINGS.

VOORSCHOTEN, November 1915.

Genealogisch Heraldisch Bureau
Carl Köffler, Den Haag, Obrechtstr. 181. Tel. 7840.

BELAST ZICH MET :

Het verstrekken van inlichtingen op het gebied van geslachts-, wapen- en zegelkunde in den uitgebreidsten zin; het nasporen van familiebetrekkingen, zoowel binnen- als buitenslands; het opsporen van familie-wapens en zegels; het samenstellen van zoo volledig mogelijke geslachtsregisters en het opmaken van kwartierstaten onder overlegging der officieele bewijsstukken; het bijeenbrengen der benodigde wettelijke stukken ter eventuele erkenning, inlijving of verheffing in den Nederlandschen Adelstand, alsook tot het officieel verkrijgen van naamsverandering; het oplossen van onbekende wapens; het teekenen en schilderen van hoofd-, alliantie- en kwartierwapens, zoowel op papier als perkament, paneel, enz.; het graveeren van cachetten en zegelringen in alle metalen en halfedelgesteenten, het vervaardigen van stempels en clichés tot het bedrukken van postpapier, het branden van wapens in glas, het leveren van boekbanden, portefeuilles, etc., met in leder gedreven wapens, enz., alsmede het ontwerpen en leveren van ex-libris.

Redactie en Administratie van „Het Zoeklicht" voor Genealogie en Heraldiek.

Woning-Bureau
en
Electro-Technisch Bureau
SCHURMANN,
RIJSWIJK b. d. Haag.
HEERENWEG 2-4. TEL. INTERC. 143.

ELECTRISCHE INSTALLATIES
VOOR LICHT EN KRACHT
BLIKSEMAFLEIDERS
ZWAKSTROOM INSTALLATIES
Gratis Plannen en Begrotingen.

De expeditie Pay c.s. is buitengewoon tevreden over hare jongste exploratie in Marowijne.

De heer Pay heeft een zeer interessante collectie van monsters mineralen, door hem verzameld op zijn verschillende tochten in ons binnenland.

Ook zagen wij bij hem kleurstoffen van inlandsche houtsoorten. Een daarvan — een stof om khaki te kleuren — schijnt overvloedig hier voor te komen. Het hout zou echter moeten worden uitgevoerd, en daarvoor zijn, naar Europa althans, de vrachten nu te hoog. De vracht naar de Vereenigde Staten is minder hoog, doch er is nagenoeg geen verschepingsgelegenheid."

* * *

Voor onze Surinaamsche lezers schrijven wij uit de „Korte Mededeelingen" in de Wetensch. Bladen van April 1916 het volgende over, overgenomen uit Scientific American:

„In het groote serumtherapeutische instituut te Butantan (in Brazilië) wordt o.a. ook serum tegen de werking van slangenbeten bereid.

„Men onderscheidt verschillende hoofdsporten; het vergif van de ene soort stoort den bloedsomloop, dat van de andere verlamt de ademhaling. Tegen ieder gif is een speciaal tegengif noodig en voor ieder der beide soorten is een serum bereid; bovendien heeft men nog een serum samengesteld, dat beide werkingen tegengaat en in die gevallen gebruikt wordt, waarin de soort slang, die gebeten heeft, onbekend is".....

„Men stelt het serum in tuben gratis verkrijgbaar voor ziekenhuizen en onvermogen zieken; overigens worden de tuben tegen een billijken prijs verkrijgbaar gesteld".....

Curaçao.

De „Amigoe" van 1 Juli j.l. schrijft:

„We zitten midden in den drogen tijd. De armoede wordt hier en daar reeds sterk gevoeld uit gebrek aan voedsel en verdiensten. De hoeden brengen niets op.

We hadden hoop op den St. Jansregen, de heele week vóór het feest werd er veel Maasbang gevangen in de haven en zagen we het 's avonds bliksemen aan den Noordkant.

Allemaal mooie teekenen, maar de regen zelf bleef zoo goed als weg. Hier op Curaçao een stofje, op Aruba iets meer en op Bonaire (Rincon) 25 mM.

Als er niet heel gauw regen komt, zal het Ondersteuningsfonds weer bij moeten springen.

Nog geen vier-en-twintig uren na het schrijven van voorgaand bericht zitten we midden in den regen.

't Begon gisterenmiddag tegen half zes, juist op het oogenblik, dat de met zooveel zorg voorbereide H. Sacramentsprocessie van Habay uittrok.

Het sein tot terugkeeren werd gegeven, maar de keurige groepen van de Kindjes van Praag in koningscostuum, de Bruiden van het Lam, de Draagsters van leliën en rozen en de strooistertjes waren nog niet allemaal binnen, of een flinke regen sloeg neer met kracht en geweld. Dien avond herhaalden zich de buien evenals van nacht en van morgen. Als er nu nog wat meer komt, hebben de regenbakken

Ze'n „Fine lighthouse, is not it", ben ik zeker eens met mijn vriendelijken cicorone, maar helaas 't essentiële, de lamp, 't licht, ontbreekt nog. Precies 'n man zonder hoofd 'n sigaar zonder lucifer, 'n vulpen zonder inkt, 'n klok zonder klepel, 'n auto zonder gasoline, 'n brandkast zonder geld.

Dat vond de docter ook.

Evenals b- Fontein, zwol ook hier weer mijn hart van vreugde bij 't zien van die typisch Hollandsche duinen.

Waar is de tijd, toen ik 't als 't hoogst denkbaar geluk beschouwde van zoo'n duin naar beneden te rollen.

Mijn aspiraties zijn in die jaren wel wat hooger en minder omlaag rollend gestemd.

Toen weer terug, en ik achter 't wiel — achter 't stuurwiel — en genoten heb ik met volle teugen, toen ik dat vliegend monster voelde gehoorzamen aan de minste wending van mijn gespierde vijf.

'n Prettig huis was 't, waar ik logeerde in de Playa.

Voor open galerij aan achterkant beviel me, minder de honderden wespen, die je daar om je brainbox gonsden. Ach, kom, ze doen je niets..... maar toen ik 'n oogenblik later 'n jochie daar zag rondscharrelen, met 'n oog als 'n bal gehakt, toen verhuisde ik toch maar met stoel en al naar 't veiliger hinein.

Herinner me daar nog 'n ander mannetje, zonder gezwollen oog, die me op 'n zoelen morgen in 'n kitokie — kitrien zeggen ze daar — naar den Noord ree.

Zeg ik: hebben jullie geen rijtuig met vier wielen? „Zeker", zei ie, vol trotsch, „en 'n mooie ook..... de lijkwagen".

Ik keek 'm eens nijdig aan, en zei niets meer.

Zoo'n jongen ook!

Uit mijn gaanderij, mijn lievelingsplekje, had men uitzicht op den monumentalen bouw van fratershuis en scholen.

Weer 'n doorslaand bewijs van de achterlijkheid en domhouding en bekrompenheid van ons, katholieken!

We praten niet veel, maar we doen.

Rechts van kruiskerk ziet ge de meisjesschool. Ga vrij in, en inspecteer die talrijke jeugd in talrijke luchtige schoollokalen van zusters en fraters, en oordeel zelf of 't onderwijs niet door en door degelijk en goed en meer dan goed is.

Eerlijk en onpartijdig zijn, valt vaak zoo hard.

weer water en zal er gauw wat te vreten komen voor de beesten. Op Aruba zullen ze spoedig gaan planten, op Curaçao en Bonaire zijn ze daar later mee, maar ook voor ons zijn zulke regens goud waard, voordeel brengen ze altijd.

* * *

In hetzelfde blad van 8 Juli lezen wij:

„We zijn al weer een half jaar zonder oorlogsschip. En dat in deze veelbewogen tijden, nu de tijdige hulp van een oorlogsbodem wel eens hard noodig kon zijn!

„Maar gedurende de laatste onlusten op Sto. Domingo was een Hollandsch oorlogsschip daar bepaald noodig. De Duitsche Consul, Mr. Holdt, die ook de belangen der Nederlandsche onderdanen behartigt, heeft om een schip gevraagd, maar kreeg ten antwoord, dat er in de Curaçaosche wateren geen Nederlandsch oorlogsschip aanwezig was. En zoo bleven de paar honderd Nederlandsche onderdanen zonder krachtadige bescherming. Van de Duitschers kon natuurlijk heelemaal geen hulp verwacht worden. Angstige uren hebben de Curaçaonaars er doorgebracht, toen van alle kanten geschoten werd en zij geen vrijplaats hadden om het veege lijf te bergen.

„Tegenover de Dominikanen en Haitianen, om van Fransen, Engelschen en Amerikanen maar niet te spreken, is het prestige der Hollandsche Natie weer veel gedaald."

* * *

„Personalialia" ontleend aan de „Officieele Berichten":

Aan den heer G. C. D. d'Aumale Baron van Hardenbroek is op zijn verzoek eervol ontslag verleend als plaatsvervangend lid van den Raad van Justitie op St. Eustatius en de heer A. Valk is als zoodanig benoemd.

Aan den Officier van Justitie, Ontvanger enz. op St. Martin N. G., L. O. Lampe is tot herstel van gezondheid drie maanden verlof verleend.

De heer Pascual B. Servage is aangewezen tot depôthouder van de ten postkantore alhier gebruikt wordende frankerzegels, briefkaarten enz.

De onderwijzer 3e klasse A. R. Beaujon is overgeplaatst van Saba naar St. Eustatius als hoofd der school aldaar en de onderwijzer 3de klasse J. W. T. Schotborgh overgeplaatst van St. Eustatius naar Saba als hoofd der school te Windwardside.

De onderwijzer 2e klasse C. M. L. Maduro is eervol ontheven van de functiën van hoofd van den cursus voor herhalingsonderwijs op Aruba en als zoodanig is aangewezen de onderwijzer 2e klasse J. G. Veeris.

De geneesheer van Suriname, L. C. J. Nunes is tijdelijk belast met de functiën van gouvernements-geneeskundige in het 4e en 5e district van Curaçao.

De R. K. Geestelijke van den 2n rang J. F. A. Krugers is in activiteit hersteld.

Aan den door den Apostolisch-Vicaris eervol ontslagen R. K. Geestelijke van den 2n rang F. A. E. van de Pavert, is een pensioen verleend ten laste van de koloniale kas.

De R. K. Geestelijke G. A. van Hegelsom is benoemd tot R. K. Geestelijke van den 2n rang.

De geneesheer T. J. G. Gærste is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van armendokter in het 4e en 5e district alhier.

De geëmployeerde J. P. E. Gorsira is van de Inspectie der belastingen overgeplaatst naar het kantoor van den Koloniale Ontvanger; en de geëmployeerde G. J. Ferguson van het kantoor van den kolonialen Ontvanger naar de Gouvernements-Secretarie.

Aan den kommissie 2de klasse der belastingen C. M. Nuboer is tot verder herstel van gezondheid drie maanden verlovverlenging verleend.

Boven fraterscholen, in grooten zaal met open boog-galerij, feestelijke opening bijgewoond van St. Dominicus-kring. Rein kunstgenot gesmaakt door 't heerlijk vioolspel van den heer A. Capriles, met piano acompagnement van nu eens Miss Capriles, dan weer den heer J. E. Croes. Wat was dat mooi, innig mooi!

Later deed „Schoorsteenveger", 'n Spaansch blijspel, mij tranen lachen.

Mag zeker niet eindigen, zonder vermelding van den spel, waarom op Aruba alles draait:

De Hooiberg!!!

Geen voet kunt gij buiten de deur zetten, of ge hebt de hooiberg in 't vizier.

Kom je 's morgens vroeg, nog wee van slaap, 'n luentje happen, het eerste, wat je ziet en vaak ook niezen doet, is de Hooiberg.

Bij elke straat van de Playa, die je om of inslaat, zie je op het eind altijd en immer en onverbiddelijk de Hooiberg. Maar waagt ge je op de buitenwegen, dan schijnt met je mee te wandelen, waar je ook gaat: de Hooiberg.

Ik weet maar drie plaatsen in Aruba, waar ge den Hooiberg nu eens niet zien kunt:

I. Diep in de verlaten goudmijnen van Miralamar, en niet maralamiralar, zooals een van ons gezelschap 't betitelde, denkende, dat 't Indiaansch was.

II. Diep, maar dan ook heel diep in de fosfaatmijnen van Ceroc colbrado, en eindelijk:

III. Onder zwaar verbod om je hoofd door opening in 't gewelf te steken, in de Indianengrot van Quadirikiri.

Vrijdagmiddag 3.57 op den 2en Juni l.l. gingen we met de „Estelle" onder zeil naar Curaçao.

Ds. Bosch, las ik, deed er in 1827, met Z. M.'s oorlogsbrik „de Panter", precies elf dagen over.

Dat helpt, om den moed er in te houden.

Toen een paar uur later de zon, als 'n sanguineuze, kaalhoofdige mannekop, statig in zee verdween, was 't laatste dat ik van Aruba zag, natuurlijk: „de Hooiberg".

JAN PAUL.

San Willibrordo, 21 Juni '16.

G. JANSSEN $\frac{1}{2}$ Janssen & Coenen

DEN HAAG,
v. Merlenstraat 79,
Tel. 6388.

AMSTERDAM,
Tel. N. 1339.

Oost- en West-Indische Uitrustingen.

Leverancier van verschillende Stoomvaartlijnen.

Schill & Capadose

Hofstraat 17 's-Gravenhage

BANKIERS - KASSIERS.

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS.

SAFE-DEPOSIT.

OPEN EN GESLOTEN BEWAARNEMING.

DEPOSITO's, PROLONGATIES.

CHANGE.

ASSURANTIE. LEVENSVZERKERING.

Regulateurs, Westminster Carillons

met speelwerk. - Speciaal voor Indië.

GROOTSTE SORTERING. LAAGSTE PRIJZEN

Goedkoopst adres voor Waltham en Zenith Horloges.

Armband Horloges voor Heer en Dame.

J. A. J. REMMERS, Molenstraat 35
t/o de Oude Molstraat. ZIE ÉTALAGE.

Modemagazijnen

F. L. VAN BOMMEL

Vlamingstraat 8-10.

Prins Hendrikstraat 104-106

Nieuwe afdeling: Blouses

Prima Confectie.

Uitsluitend Prins Hendrikstraat 104

M. P. MULLER,

Galileistraat 133 en 129

Valeriusstraat 13

Tel. H 6375

Tel. H 6370

MAGAZIJNEN VAN

Gas- en Electriche Ornamenten.

BADEN EN GEYSERS.

THE BERLITZSCHOOL OF LANGUAGES

WELBEKEND: BU-ALLEN DIE MET VERLOF IN NEDERLAND VERTOEVEN

DE GELUK ONDERWIS IN

DUITSCH. ENGLISCH. FRANSCH. SPAANSCH. ITALIAANSCH.

LET OP HET JUISTE ADRES DER ORIGINEELE BERLITZSCHOOL

OVER DE WAALSCHER KERK

58° NOORDEINDE NIET BOVEN KRUL TEL: 2234

Aan den Postdirecteur H. J. Cohen Henriquez is zes maanden verlofsverlenging verleend in het belang van de hoedenindustrie.

* * *

De heer P. A. Euwens vervolgt in de „Amigoe" van 1 en 8 Juli j.l. zijn belangrijke artikelenreeks „Hoedenindustrie en Vlechtonderwijs", waaraan wij het volgende ontleenen:

„Het denkbeeld om de hoedenvlechtsters in een Coöperatieve Organisatie te vereenigen en aldus verbetering in hun schamele, weinig menswaardige verdiensten te brengen, is reeds meermalen door ernstige mannen in onze Kolonie in overweging genomen, maar moest helaas uit gebrek aan middelen en om de ontzaglijke moeilijkheden worden opgegeven. Toch blijft er in diezelfde richting nog steeds een sterke drang van het Ministerie van Koloniën uitgaan om hier een dergelijke organisatie tot stand te brengen. Geleerden van naam en mannen van de praktijk, die in het Moederland als specialiteiten op het gebied van het Coöperatieve wezen bekend staan, hebben deze kwestie in studie genomen, en er is reeds veel over en weer van gedachte gewisseld en het zou niet onmogelijk zijn, dat aan deze plannen, spoediger dan men verwachten zou, een begin van uitvoering werd gegeven.

Waar de Hooge Regeering de tastbare bewijzen geeft, dat zij in deze aangelegenheid, die den bloei onzer Kolonie zoo machtig veel kan beïnvloeden, ons de behulpzame hand wil bieden, daar moeten wij dankbaar die toegestoken hand aanvatten en in vereeniging met elkander samenwerken, om dit grootsche werk tot stand te brengen. Daar mogen wij niet grond verwachten, dat ook zij, die zoo dikwijls ach wij weeroepen hebben van medelijden met die arme vlechtsters, ijverig en werkdadig zullen medewerken."

In een volgend hoofdstuk zal schrijver het vlechtmateriaal behandelen.

WAT DE INLANDER ZEGT.

D. D.-ist. Iemand, die zich aldus noemt, schrijft over „Gezag en Vrijheid" het volgende in De Voorpost: Wanneer een volk door een andere natie wordt overheerscht, heeft het zijn vrijheid verloren, nl. de Vrijheid „zich te zijn", de Vrijheid van „zelf oordeelen en zelf handelen". Het eigen oordeel over Goed en Kwaad in de Maatschappij is hem ontnomen, alsmede het Recht van vergelding. De overheerscher neemt alle gezag in handen en bepaalt hoe de overheerschte moet handelen in verband met de overheersching, het verlies der Vrijheid. De overheerscher dient in de eerste plaats zijn eigen belangen en maakt die van den overheerschte daaraan ondergeschikt, dit wordt door den overheerscher „Recht" genoemd. Het overheerschte volk heeft zich te onderwerpen aan dat „Recht", alles wat zich daartegen kant, is „Onrecht". Het Recht van den overheerscher is het „Goede", het Onrecht is het „Kwade". Het Gezag ondersteunt het „Goede", onderdrukt het „Kwade", het Gezag is de instandhouding van de overheersching, het Recht; vernietiging dier overheersching, terugwinning der Vrijheid, van eigen oordeel over goed en kwaad en eigen recht door den overheerschte is „kwaad", ergo onrecht.

Kolonisatie — Despotisme.

Wat is kolonisatie?

Toen het „geweten der naties" begon te spreken, na de vadsige rust door het bezit van rijkdommen, geroofd van alle hoeken der wereld, toen men last begon te krijgen van het „nationale geweten", toen de verkregen rijkdommen geen rustig bezit meer vormden, de beroofden besef begonnen te krijgen van den roof, toen werd men ongerust over de toekomst. Toen kwam het bedrog om zich zelf te bedriegen, toen trachtte men frasen uit te vinden om de roofbedrijven te vergoelijken. De wetenschap werd in dienst gesteld van de oppermachtigste frase. Fallot geeft de volgende definitie op de vraag, wat kolonisatie is: „Het is het bedrijf, uitgeoefend door een „beschaafd volk op een land van mindere beschaving, met het doel dat geleidelijk op te voeren door wafelende- en „schaffing en door de verbetering van zijn stoffelijke en „zedelijke voorwaarden". Derenburg decreeteerde: „Koloniseren is het geschikt maken van den grond, van zijn „sonderaardsche schatten, van de flora, van de fauna en „vooral van de bevolking, ten gunste van de economische „behoefden van de koloniserende natie, welke daartegenover verplicht is, die bevolking de voordeelen van haar „hoogere beschaving, van haar zedelijke ontwikkeling en „practische kennis te doen genieten".

Dergelijke theoriën hebben in de studeerkamer een goeden klank, maar zij vloeken met de werkelijkheid. De kolonisatie, steunend op zucht naar bezit, biedt geen ruimte voor gedachten aan het opkweken van idealen bij het overheerschte volk. De kolonisatie moet dienstbaar blijven aan de belangen van de kolonisators, zool niet uitsluitend, dan toch in de eerste en voornaamste plaats. Het kan niet anders! De kolonisatie moet de hebzucht blijven dienen. Het laat zich denken, dat om aan die hebzucht op de beste wijze te voldoen, de onderdrukte volken zwak gelaten moeten worden, zoolwel physisch als geestelijk. Het „Gezag", het voor den overheerscher „gevestigde Recht", zorgt voor de onderdrukking van elk verzet van den overheerschte tegen die uitbuiting. Gevoelens van „Vrijheid", onrecht, van onafhankelijkheid, ook onrecht, gevoelens over een staat van onafhankelijkheid, weer onrecht, zouden medebrengen „Gevaar" voor het „Rustig en ordelijk bezit" van geroofde rijkdommen — ergo onrecht! Er moet gewaakt worden tegen het opkomen van dergelijke gevoelens. Het „Gezag" heeft te waken tegen verstoring van de gevestigde „Rust en Orde, tot exploitatie van het bezit van de overheerschte door den overheerscher". Alles wat de Rust en Orde zou kunnen verstoren, is kwaad, ergo: Onrecht.

Historische Roeping en zedelijke Verplichting. Derde frase ter vergoelijing van het uitoefenen van het „Gezag" door den overheerscher als Roeping in verband met het „Historisch Recht", een recht gebaseerd op het historisch verleden!... Laat ons uit de historie opsporen het verleden der volken en staten. Allen haakten zij naar bezit, naar rijkdom, waarin dit ook bestaat en waren er steeds op uit dien rijkdom te vermeederen. Zij waren hebzuchtig. Zij waren in een later stadium van ontwikkeling, de handelsrassen, die door list en sluwheid voordeel trachtten te behalen op minder listigen en sluwen. Terwijl zij gegeven beloften heilig achtten, deinsden zij ter verkrijging van bezit, en hun hebzucht niet terug voor valsche verzekeringen, voor diefstal en bedrog. Een Roeping, gebaseerd op het Rechr, op de wijze als boven aangegeven, heet: het Historische Recht! Roeping van den overheerscher! Zedelijke verplichting! Het „Gezag" vervult een „zedelijke verplichting". Het „volgen" van de historische roeping een zedelijke verplichting! Welke verplichting? Het voldoen aan den eisch, gesteld door Exc. Derenburg, om ook de ethische belangen der overheerschte natie in het oog te houden? Nergens is een kolonisatie aangevangen, met het doel te voldoen aan den wensch tot opvoeding van minder beschaafde volken in de lijn der beschaving, waarop de overheerschende natie kan bogen. Meer in overeenstemming met de werkelijkheid en die in eenvoud van gestalte méér voor heeft op de goede bedachte en zelfbedriegende frasen, alleen uitgevonden tot heil der koloniseerenden is de volgende definitie: „Kolonisatie is de terwille van de „economische en commercieele belangen beproefde beverdeling van de roof- en hebzucht der physische sterkere „ten nadeele der zwakkere naties."

De „zedelijke verplichting" van den overheerscher! Ten opzichte van wien? Van den overheerschte? Een frase. Er is immers een „Historische Roeping" te vervullen!

Sarikat Islammers. Volgens de Pamitran beklagen deze te Djember zich er over, dat zij vervolgd en onderdrukt worden, niettegenstaande zij toch zooveel goed voor land en volk gedaan hebben. Meermalen worden zij onrechtvaardig door den politierechter gestraft, z.g. wegens het houden van vergaderingen zonder vergunning. Gelukkig, dat de Gouverneur-Generaal telkens gratie verleent. In een telegram van 300 woorden aan den G.G. beklagde het S. I. bestuur zich over dezen toestand en gaf daarvan de schuld aan den assistent-resident. Een week later kwam Dr. Rinkes ter plaatse in opdracht om samen met den voorzitter en nog een hoofdbestuurslid van de C. S. I. de zaak te onderzoeken. Maanden zijn sedert verlopen en nog vernam men daaromtrent geen beslissing, wel maakte een schuldige assistent-wedono promotie. In het betreffende artikel van de Pamitran wordt aan het hoofdbestuur van de C. S. I. den raad gegeven de processenverbaal van onderzoek, die door de leden betreffende deze zaak werden opgemaakt, te verzamelen en doen drukken, om ze daarna op te zenden aan alle vereenigingen in N.-I., teneinde als klacht te dienen bij de bevoegde autoriteiten in Nederland en Indië.

Nieuwe Instellingen. De Pembrita Betawi nam uit de Ka o e m M o e d a een waarschuwing over, gericht aan de regenten en den Inl. adel op Java, ten opzichte van de nog steeds bestaande „verachtelijke" gewoonte van hurken en s e m b a h s maken! Een verbod hunnerzijds en er zou voorgoed een einde aan zijn. Zij zouden hemel-hoog geprezen worden, Doen zij 't echter niet, dan zal de tijd niet meer ver af zijn, dat men met geweld hun die eerbewijzen zal onthouden. Dit zal voor hen en het geheele Javaansche volk een groote schande zijn!

Volgens hetzelfde blad zijn de Inlanders in Solo zeer ingenomen met de regeling door den nieuwen Rijksbestierder gemaakt, dat iedere aspirant-ambenaar, als m a g a n g zijn loopbaan beginnen moet. Hij gaf zelf het voorbeeld door zijn zoon, die de opleidingsschool te Madioen had afgehoopen en dadelijk als kliwon of regent had kunnen invallen, als m a g a n g dienst te laten doen.

Niet goed. De Pamitran laakt 't in de politie te Soerabaja, dat deze terstond van de wapens gebruik maakte, toen de 350 à 400 mariniers en oorlogsmatrozen, die zonder vergunning van het bestuur in optocht rondgingen, op bevel van de politieambtenaren, niet uit elkaar wilden gaan. De politie daar, is volgens dit blad, bij dergelijke gevallen steeds taktloos opgetreden, en dat komt omdat zij in den laatsten tijd meer en meer wordt aangevuld door gewezen militairen, die natuurlijk besmet zijn door het militarisme, op moord belust zijn.

Duitsche actie en Jong Turken. De Oetoesan Hindia nam uit het Nieuws van den Dag van N.-I. de getuigenverklaringen over in de zaak der samenwerking tegen het Nederlandsche gezag, op touw gezet door twee Duitse administrateurs van een paar landen in Buitenzorg, in samenspanning met daar wonende Arabieren en Sarikat Islammers. Naar aanleiding van de beschuldigingen werd een request ingediend aan den G.G. tegen den assistent-resident van Buitenzorg. Ook de tekst hiervan werd in de O. H. overgenomen. Het stuk is onderteekend door de twee beklagden en een Duitschen Directeur van Kultuurmaatschappijen te Batavia, (dezelfde, die volgens de „Telegraaf", een brief verzond aan den Duit-schen minister van Buitenlandsche Zaken, welken brief door een assistent-resident met verlof werd medegenomen, die deswege te Hongkong werd aangehouden en veroordeeld). In hetzelfde blad is ook opgenomen het telegram van de Ingezeten te Batavia van Duitschen en Oostenrijkschen landaard, waarin zij aan den G.G. om een streng onderzoek verzochten en gerechte straf aan de schuldigen.

SCHOLEN VAN HET NUTSDEPARTEMENT te NIJMEGEN.

1. Fröbelschool voor leerlingen van 3 tot 6 jaar.
2. School voor jongens en meisjes van 6 tot 12 en 13 jaar.
Opleiding voor H.B.S. en Gymnasium. Het vorig jaar slaagden van 44 leerlingen: 36 voor de H.B.S. en 6 voor het Gymnasium.
3. Kweekschool voor opleiding tot onderwijzeres
voor leerlingen van 14 tot 18 jaar. Het vorig jaar slaagden voor de akte onderwijzeres 12 leerlingen, voor gymnastiek 10 en voor handwerken 7.

De directeur geeft adressen van families, die meisjes in huis nemen.

Nadere inlichtingen verstrekken voorts de directeurs en directrice van de genoemde scholen.

Instituut ROELIJN

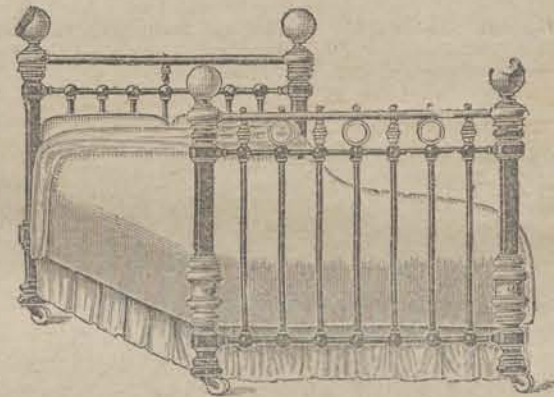
Jan v. Riebeeckstraat 88 - 's-Gravenhage

Eigenares en Directrice: Mevrouw J. ROELIJN.

Machineschrijven
Stenografie
Talen
Boekhouden

PROSPECTUS OP AANVRAGE.
. GRATIS VERKRIJGBAAR

Th. A. A. SIMONIS,
GROENMARKT 34, over de Prinssestraat.
TELEFOON 2535. DEN HAAG.

Specialiteit in BEDDEN.
Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn gesloten van half een tot twee uur.

J. B. HEIJDEMAN,
CONFISEUR. - PATISSIER.
Valeriusstraat 3, Tel. H. 7857.
Speciaal adres
Zoute Krakelingen.

Het „blaffende" N. v. d. D. v. N.-I. wordt er evenwel in aangevallen, omdat het bij de vermelding van het vorenstaande, niet heeft nagelaten wederom lucht te geven aan zijn haat tegenover de Inlanders, die het zoo gaarne verdukt en vernederd ziet. De O. H. is vooral geërgerd, omdat de Islam en de S. I. er in betrokken worden. Het blad wil voornamelijk geen aanmerkingen maken op de beschuldigingen van door Duitschers ook in Indië begane wredeheden en kuiperijen; maar ten deze het onderzoek van den rechter afwachten. Desniettemin — alzo de Ind. schrijver — moeten de pogingen van de Duitschers om den Islam in bescherming te nemen, die van alle kanten bespot en onderdrukt wordt, als een verheven daad aangemerkt worden. Het is z. i. niet waar, dat de S. I. in 't geheim dezelfde politiek van de Jong Turken volgt, en daarbij Duitsch geld gebruikt. De S. I. bemoeit zich in 't geheel niet met de Duitsche of de Jong-Turksche partij, neemt wel den vertrapten worm in bescherming, den bloedloozen naar lichaam en geest uitgezogen Inlander, den „kwartmenschen". Als die Van Haastert (de red. van het N. v. d. D. v. N.-I.) God aanbidden kon, dan zou hij ook kunnen begrijpen, waarom de S. I. den godsdienst als een band gebruikte, om allen wie ook moed en kracht te geven om tegen alle onderdrukking op te komen, zij 't ook dat deze door de bajonetten en granaten wordt ondersteund. De redactie sommeert den heer van Haastert om de namen te noemen van de berichtgevers, als zouden regenten en vertegenwoordigers van de Vorsten van Solo en Djokdja in de samenzwering betrokken zijn met het doel om op Java een nieuw Mohammedaans Rijk te stichten met den Soesoehouan van Solo aan het hoofd en onder Turksch, d. i. Duitsch protectoraat. Wil hij de namen niet noemen, dan is hij een schurk. Waren die jongste reizen van den soenan soms voor hem aanleiding, dien vorst te verdenken, een motief om dien trouwen leenman te doen afzetten, dien afstamming van de Vorsten op Java, dat thans in het bezit is van de Nederlanders?

WAT DE CHINEES VERTELT.

De hormatievendheid. Deze is bij de Inlandsche ambtenaren, vooral de hoogst geplaatsten, nog zeer groot — alzo de „Bintang Soerabaja". Zoolang zij nog in ondergeschikte rangen geplaatst zijn, hebben zij den mond vol van liefde voor den kleinen man, algemeene ontkeeling en menschenmin, gelijkheid, gelijkwaardigheid, enz., maar zoodra zijn ze niet in hoogere betrekkingen geplaatst en vooral als zij regent zijn — de goeden niet te na gesproken — dan zijn die mooie ideeën naar den achtergrond gedruwd en de oude mensch met zijn heerschers-eigenschappen treedt naar voren. Hij wil bevelen en zoo noodig trappen. Een sterk voorbeeld zagen wij, (alzo de schrijver) bij de benoeming en installatie van den nieuwen regent van Ponorogo, een in Europa opgevoed jong mensch, die daar zijn groot ambtenaars examen heeft afgelegd en geparenteerd aan het huis van Pakoe Alam te Djokdja, waar hij in een verlichte omgeving werd groot gebracht. Wat men niet verwachtte, gebeurde te Ponorogo. De Inlandsche ambtenaren moesten op den grond zitten. De regent van Lebak laat 't zijn kinderen en kleinkinderen goed duidelijk maken, dat zij, waar zij hem ook ontmoeten mogen, in huis of op straat, in de tram of in een trein, hem de noodige sembahs in een hurkende of zittende houding niet mogen onthouden. Ook de Oetoesan Hindia wijdt hierover scherpe critiek. De schrijver kan het zich niet voorstellen, dat de laatste zich door zijn kinderen en de eerste — niettegenstaande zijn Westersche beschaving — door zijn ondergeschikten nog sembahs laat bewijzen. Maar ach, van boven af wordt de hormatie in eere gehouden. Waartoe dienen het Hollandsche vlaggetje en de andere onderscheidingsteekens van de auto van den G. G.? Wel, om geen andere reden immers, dan voor de voorbijgangers om Z. Exc. de noodige eer te kunnen bewijzen! En dit is toch wel getolereerd voor den man, die de menschen in Indië beschermen moet. Doch niet alle menschen genieten deze bescherming. Waarom wordt het den menschen, die wel beschermd worden, niet duidelijk gemaakt, wat die onderscheidingsteekenen beteekenen?

Op weg naar beter. In Banjoemas evenwel is er, volgens de „Perniagan", een regent, die „gevolg gevend" aan den wil van het volk" de getuigen in rechtszaken niet naar de hoofdplaats laat komen; hij zelf gaat elke week naar de distrikten om hen daar te hooren. Vroeger was het anders, toen dachten de menschen, dat zij voor den regent waren, maar nu weten zij, dat de ambtenaren er voor de ingezetenen zijn. 't Wordt nu bezwaard gevonden hen een verre reis te laten maken om als getuige gehoord te worden.

Een Les. Onder dit opschrift hekelde de „Sinara Sumatra" in een hoofdartikel de vrijspraak van Mr. van Haastert. In het slot vervloekt de schrijver het misdadig egoïsme van den Chinees, die zich bovendien laat lijnen tot propaganda voor andere doeleinden met verwaarloozing van de belangen van het eigen ras.

Sterke drank. De „Pewarta Soerabaja" maakt de opmerking, dat niettegenstaande de drankverordening te Soerabaja, de drankverkoop daar niet is verminderd. Het hooge recht van f 200 à f 300 's jaars verhinderde niet dat thans nog meer dan 20 aanvragen bij den Gemeenteraad in behandeling zijn.

Een Waarschuwing. De „Sri Sumatra" geeft in

een „Ingezonden stuk" de waarschuwing om voorzichtig te zijn voor die vier patriotten: Tjipto, Soewardi, Douwes Dekker en Marco, die uit puur nationalisme het land uit de slavernij verlossen willen. Laten de Inlanders, alzo de schrijver, toch niet naar onafhankelijkheid verlangen, maar aandringen op verbetering van „onderwijs en economie", al bleven zij ook nog eeuwen lang in den toestand van z.g. „slavernij". „Lang leve Nederland en zijn koloniën."

Van Vreemde Koloniën.

Oost-Afrika.

De leer van de innige samenwerking tot gelijktijdig handelen is in de oorlogskunst geen nieuwe, maar hij scheen in het eerste tijdperk van den huidige oorlog bij de entente toch te loor te zijn gegaan. In dit opzicht bestond er niet veel „entente". Sedert zijn de verspreid aageerde legers tot eenheid van actie gekomen en ondervinden de centrale mogendheden het nadeel hiervan.

De beteekenis van deze theorie is in kleineren kring mede en eveneens met succes, ook toegepast in Oost-Afrika, waar gemeenschappelijk overleg, onder eenhoofdige algemeene leiding, de bondgenooten moeilijkheden doet overwinnen, die menigeeen als onoverwinnelijk beschouwde.

Begin Augustus voerden de verschillende colonnes, die naar 't bevel luisteren van generaal Smuts, weer een voorwaartsche beweging uit tegen de Duitsche hoofdmacht. Deze had na haar achterwaartsche beweging sterke stellingen ingericht in het Ngoeroe gebergte en verdedigde deze nu krachtig. Een verwoed gevecht eindigde met een nederlaag der D. bij Matambo Tschoengo; achtervolgd, trachtten zij in 't daarvoor gunstige bergland nieuwe posities te bezetten.

Generaal Smuts ageert met colonnes uit Z.-Afrika onder generaal van Deventer, die van Dodanea aan de spoorbaan oprukte, onder generaal Northey, die uit 't Z. ook de Duitsche O. Afrika spoorbaan nadert, met eene Belgische colonne, die onder generaal Tombeur in 't W. de haven Oedzidzi aan 't Taganjikameer heeft genomen, d. i. 't eindpunt van de centrale spoorlijn.

Marinedetachementen opereeren langs de kust en hebben de haven Sadani bezet. De Portugeezen ageeren ook met een flotille bij de rivier Rovouma; deze echter zonder veel resultaat.

De D. zijn nu beperkt tot 't berg- en heuvelgebied ten Z. van de spoorbaan, maar dit land is nog uitgestrekt en moeilijk genoeg om er lang weerstand te kunnen bieden, als de moed er bij de inlandsche troepen in blijft en als de voorraad vuurwapenen en munitie niet uitgeput geraakt.

Waarschijnlijk verwacht generaal Botha wel een uitputting in dezen trant, waar hij, in een onderhoud, na zijn terugkeer uit O. Afrika, de meening uitsprak, dat het einde niet ver verwijderd kan zijn, want hij weet beter dan wie ook, dat de waardeering, die hij voor de krijgsverrichtingen onder Smuts uitsprak, het einde succes nog niet insluit, als 't kruis niet verschoten is. Botha roemde intusschen de samenwerking, de toewijding, de goede stemming. Alleen door deze factoren is 't mogelijk geweest, de moeilijkheden te overwinnen, verbonden aan de operaties in bijna ondoordringbare wouden, waar de menschen en dieren geteisterd worden door tropische ziekten. De af te leggen afstanden zijn enorm groot. De Duitschers hebben de Askaren tot goede troepen weten te maken, die behalve hun blanke wapenen, goed met geweren omgaan en steun vinden bij een vrij groot aantal machinegeweren. Daar die Askaren vooral gerecruiteerd werden uit de streek nabij 't Taganjikameer, die door de verbonden colonnes bereikt is, zal de toeloop wel verminderen, evenals de strijdlust.

Als illustratie van deze beschouwingen van Botha kan een verslag dienen over een gevecht door Van Deventer in deze maand gevoerd. Na een marsch van 25 mijl door het tropisch heuvelgebied van Tschoengo, bereikte de krijgsmacht een open vlakte. De Duitschers hadden een goede positie aan de overzijde ingenomen, van waar zij met 7-ponders en mitrailleurden den opmarsch bemoeilijkten. Nadat de regimenten van de kolonels Hartigan en Montgomery waren aangekomen, besloot van Deventer tot den aanval over te gaan. Een gepantserde auto — ook deze was door 't moeilijke terrein meegevoerd — trok 't vuur van den vijand tot zich. Toen hierdoor de opstelling van het geschut zich geteekend had, werd de artillerie van den aanvallers in werking gesteld. Vóór 't invallen van den nacht, was de toestand echter nog niet rijp voor de doorvoering van den aanval. In de duisternis gingen Hartigan en Montgomery voorwaarts en tot in de morgenschemering werd 't vuurgevecht voortgezet. De heuvels waren toen door de D. verlaten, het gevecht kon als gewonnen beschouwd worden, maar een paar mijl verder zou men vermoedelijk weer voor een soortgelijken strijd komen te staan. Tusschen twee gevechten in had men de worsteling te voeren met de kwellingen door 't terrein, de zon, ziekte, gebrekkige verpleging en voeding opgeworpen.

De Deensche Antillen zijn nog Deensch.

Was uit de verklaringen van de regeringstafel gedaan, op te maken, dat D. iets ergs bedreigde, indien niet spoedig tot afstand van de 3 West-Indische eilanden aan N.-Amerika besloten werd, het verloop der zaak in de D. volksvertegenwoordiging heeft intusschen niet tot een spoedige oplossing geleid en het dreigend vuur schijnt niet zoo na aan de schenen gelegen te hebben, als de regering het deed voorkomen.

Nadat de meerderheid van de Folketing besloten had tot het doen houden van een volksstemming over de verkoopkweste, had de Landsting zich nog over dit besluit uit te spreken. Voordat de ter zake benoemde commissie van advies kon dienen, kreeg de afdoening een andere wending: De koning gaf den minister-president te kennen, dat hij 't in de tegenwoordige omstandigheden niet wenschelijk acht een beroep op een volksuitspraak te doen. Hij verzocht de samenstelling van een coalitie-kabinet te overwegen. Nu zullen de partijvergaderingen over deze oplossing delibereeren. Of genheid te vinden zal zijn? Volgens de eene partij zal de verkoopsvraag hierdoor voorloopig weer op de lange baan moeten worden gebracht; volgens een verklaring van den minister-president zal daarentegen bij dezen uitweg toch ook onvoorwaardelijk tot den afstand der koloniën aan Noord-Amerika beslist moeten worden, op grond van de bij de behandeling in de Kamer aangevoerde redenen.

Naar aanleiding van de geruchten, waarvan wij in verband met deze Deensche kwestie in ons vorig nummer gewag hebben gemaakt, over een aanbod van N. Amerika om Curaçao te koopen, is, behalve 't dementi van onzen gezant te Washington, in den Indischen Mercurius nog een geruststel-

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

LEIDEN - HOLLAND.

Blikgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

Mantel en Costumemagazijnen

Maison H. SIMONS

Heulstraat 13 Telefoon 2005
Noordeinde 17a..... Telefoon 6537

..... Mantels, Mantelcostumes, Taillecostumes
Avondtoiletten, Blouses, Costumerokken, Peignoirs
Steeds ruime sortering, prima coupe en kwaliteiten.

HYPOTHEEKBANK voor AMERIKA

Directeur: H. S. GRATAMA Jzn. DEN HAAG.

5% PAND- 97½%

6% BRIEVEN 102%
met verplichte aflossing.

GEBR. ALES,

Prins Hendrikstr. 86, Tel. 5169, Den Haag

SPECIALITEIT IN WITTE GOEDEREN.
COMPLETE UITZETTEN.

HENRI KROES - DEN HAAG

DUINOORD'S SPORHANDEL

Telef. Interc. 9313 Stadhoudersplein 26

UITSLUITEND 1ste KLASSE FABRIKAAT
RIJWIELEN-MOTOREN.
ARTIKELN VOOR ALLE TAKKEN VAN SPORT

Athletiek en Gymnastiek. Alles voor den Padvinder

VAN SEVENTER & PALUDANUS

KLEERMAKERIJ

Heerengracht 38 - Telefoon 4214

Draagt onze reclame
COLBERT-COSTUUM
naar maat van f 35.—

Diverse dessins prima Engelsche Stoffen - Solide bewerking.

A. ASSENBERG,

Prima kwaliteit Schoenmaker, Diverse soorten
GUMMIHAKKEN. CREAMS, VETERS, enz.
Columbusstraat 73, Den Haag.

Leverd voor billijke prijzen **SOLIED** en **NET WERK**
Vlugge bediening.

Reparatiewerk wordt op verlangen gehaald
en thuisbezorgd.

N.B. Prijscourant op aanvraag verkrijgbaar.

G. J. EENINK

In oude en nieuwe Stijlmeubelen.

Magazijn: DEN HAAG Fabriek:
Anna Paulownastr. 41. Bonistraat 2.

lend bericht opgenomen. Van Nederlandsche zijde houdt men zich juist bezig met verschillende plannen, die Curaçao in menig opzicht ten goede moeten komen. Zoo bestaat 't voornemen om een circulatiebank op te richten, de Koninklijke Petr. Mij wil er zich met een flinke installatie vestigen. Dit wijst allerminst op de bedoeling om onderhandelingen aan te knopen, waardoor de Nederlandsche vlag daar zou worden gestreken. Wie onze beschouwingen van de vorige week aandachtig gevolgd heeft, zal er uit hebben kunnen lezen, dat wij eigenlijk voor Curaçao geen vrees hebben, en zelfs hebben wij 't bericht uit Amerika niet woordelijk opgevat. Vaak geldt bij de eerst doorgedrongen klanken, dat de berichtgever de klok heeft hooren luiden, maar niet precies weet waar de klepel hangt. Voor menigen vreemdeling is Java, soms zelfs Batavia, het verenigingsbegrip voor Nederlandsch Oost-Indië, en in Amerika is evenzoo veelal Curaçao de klank, die alles weergeeft, wat op de Nederlandsche West-Indische eilanden betrekking heeft. Zoo heeft de Am, berichtgever over Curaçao gesproken, al kan een ander deel van onze West bedoeld zijn.

Indien er iets aan mocht zijn van onderhandelingen over Ned. koloniën, in verband met het Deensche verkoopvraagstuk, is te verwachten, dat deze zullen loopen over Saba en St. Eustatius; een vraag aan de regering zou dus meer speciaal op deze eilanden gericht moeten zijn. Is ook hier niets van aan, dan zal 't der regering welkom zijn, de onderstelling te kunnen logenstraffen, evenals zij dit voor 't gerucht over Curaçao heeft laten doen.

Intusschen heeft men in Denemarken de gelegenheid gevonden om iets te doen dat op een vagen om 't oordeel der koloniën zelf gelijkt. „Politiken” heeft telegrafisch Jackson, den leider van de inboorlingen van St. Croix, verzocht onder zijn zwarte stamgenooten een stemming te laten houden om te zien of zij vóór of tegen den verkoop aan Amerika zijn. Jackson heeft met spoed een stemming weten te doen uitvoeren in de twee plaatsen Christianssted en Frederikssted. Volgens zijn draadbericht was de uitslag 4729 stemmen vóór den verkoop en 2 tegen. De gouverneur der kolonie heeft ook mededeeling van dien uitslag gezonden, hij geeft de cijfers als 4727 en 7.

De planters hebben eveneens een stemming gehouden, die zich unaniem voor den overgang bij de V. S. uitspraak. De regering ontving mededeeling hiervan.

Hoewel deze opgaven alleen betrekking hebben op St. Croix, verwacht men dat de meening op de 2 andere eilanden niet anders zal wezen.

In een democratisch land als Denemarken zullen deze mededeelingen zeker niet zonder uitwerking blijven. Zij zijn niet officieel gevraagd, maar de socialistischen radicalen, die ten deze de regeringsmeerderheid vormen, zullen er steun bij zoeken. Wellicht zal, nu de stemming bekend is, nader officieel een volksuitspraak worden uitgelokt. Het wil ons inderdaad ook voorkomen dat de kwestie thans in een ander licht is gesteld. Indien en moederland en kolonie 't er over eens zijn, dat de vervanging van de Deensche door de Amerikaansche vlag gewenscht wordt, dan bestaat er alle aanleiding om niet langer den door niemand gewenschten band te laten bestaan.

Mocht de minister-president er niet in slagen een coalitie-kabinet bijeen te brengen, dat zich met den afstand der koloniën vereenigt, dan zal deze nu toch zijn beslag wel krijgen, al mag de koning dan de verwezenlijking niet zien van het voorstel, waardoor „gedurende den tijd van onze-kerheid voor Denemarken, iedere kiezer in 's konings raad vertegenwoordigd is”.

Berust de medegedeelde uitslag van de stemmingen op waarheid, dan beschouwen wij den verkoop van de Deensche Antillen aan Amerika als een feit, dat, zonder twijfel, zeer spoedig zijn beslag zal krijgen.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERAATUUR-OVERZICHT.

De overgave van Java door de Engelschen op 19 Augustus 1816.

Dat de overgave van Java door de Engelschen, waaraan in het vorig Koloniaal Weekblad een hoofdartikel werd gewijd, op eenigszins plechtige wijze te Batavia geschiedde, ligt voor de hand. De vrij zeldzame Bataviasche Courant van 20 Augustus 1816 (den dag te voren was het laatste nummer van de „Java Government Gazette” verschenen), bevat daarvan over eene mededeeling, welke wij hier onverkort wedergeven.

BATAVIA.

De dag van gisteren tot de plegtige teruggave van het Eiland Java en deszelfs Onderhoorigheden aan de Commissarissen Generaal van Zyne Majesteit den Koning der Nederlanden bestemd zijnde, waren reeds vroeg alle Ambtenaren van het Britsche Gouvernement op bevel van den Luitenant Gouverneur in het Stadhuis vergaderd. — Detachementen troepen van beide Natien waren op het Stadhuisplein geschaard, en eene talryke menigte aanschouwers van allerlei landaard was te zamen gesneld om de meer dan gewoonlijk belangryke plegtigheid van dien dag by te wonen. — By de komst van Hunne Excellentien de Commissarissen Generaal en den Generaal Commandant der Troepen, speelde de uitmuntende bende Nederlandsche muzikanten het geliefde „Wilhelmus van Nassauwen” en de voortreffelyke houding van het Detachment Nederlandsche Huzaren, hetwelk een gedeelte van den prachtige stoet van Hunne Excellentien uitmaakte, trok aller oogen tot zich.

Na de afkondiging der proclamatie waarbij den Britschen Luitenant Gouverneur in Rade het Eiland Java aan het Nederlandsche bestuur overgeeft, wierdt de Engelsche vlag onder een Salut van een-en-twintig schoten nedergedaald, en terwyl de Nederlandsche Vlag onder een gelyk Salut derzelve plaats vervong, wierden de opene brieven der Hooge Commissie en de bekendmaking van het in bezit nemen der Volksplanting in den naam van onzen geliefden Monarch, by monde van den Heer Secretaris Generaal D'Ozy afgelezen. Het zoude een schier onmogelyke taak zyn de verschillende aandoeningen te beschryven, welke de vergaderde menigte ondervondt, toen de boven hunne hoofden wapperende vlag de eenmaal hopeloze herstelling aankondigde der te lang gescheurde betrekkingen; — genoeg zy het te zeggen, dat de vreugde en dankbaarheid van elken Nederlander nog vermeerderd wierden door het vleyende vooruitzicht op toekomstig geluk onder het koesterende bestuur van zynen natuurlyken Vorst en deszelfs vertegenwoordigers in deze gewesten. Het „Wilhelmus van Nassauwen” en „God Save the King” wierden bij afwisseling uitgevoerd, terwijl het donderen van het geschut der op de Reede liggende Schepen, op eene plegtige wyze de oogenblikken vervulde die tusschende

onderscheidene ceremoniën verlieden, en meldde, dat ook daar de Vlag van den Staat vry en onbelemmerd haar vorig gebied had hervat. — Na dat de neergehaalde Britsche Vlag met militaire eerbewydingen op het Stadhuisplein was gebracht, om van daar naar het Engelsch Cantonnement van Weltevreden te worden vervoerd, begaven zich Hunne Excellentien, vergezeld van de voornaamste Ambtenaren en Ingezetenen, naar het prachtige Societeitsgebouw te Ryswyk, alwaar een keurig dejeuner dinatoire, op bevel van den Heer Luitenant Gouverneur Fendall aangeregt, hun wachtte. — Voor men van tafel opstond, wierdt „voorspoed aan het Nederlandsch Gouvernement op Java” door Zyne Excellentie den Hr. Fendall ingesteld, en het is bijna overbodig te zeggen, dat deze conditie door allen met geestdrift gedronken wierdt. — De plegtigheden van den dag eindigden met eene publieke audiëntie, waarop Hunne Excellentien de gelukwenschingen van alle Civiele en Militaire beambten, en van de voornaamste Europeische, Chineesche en Inlandsche Ingezetenen dezer Hoofdplaats, ontvingen.”

Heeft Nederland de Kaap verkocht?

Een oude kwestie, welke meermalen een onderwerp van bespreking uitmaakte van verscheidene historici, is opnieuw aan de orde gebracht. In een artikel: Did Holland sell the Cape? (hetwelk in de eerstvolgende afl. van het Tijdschr. Kon. Ned. Aardr. Gen. zal verschijnen), stelt Dr. Hendrik P. N. Muller die vraag, naar aanleiding van een artikel van Sir Ch. Metcalfe in het Jan. Nr. van „The Geographical Journal”.

Dr. Muller besluit: „The clear conclusion is, that the Netherlands have neither sold the Cape, nor have they been indemnified for the loss of that Colony”.

Verkoop van Curaçao?

De Ind. Mercur van 18 Aug. meldt: „Naar aanleiding van geruchten, die in de Hollandsche pers de ronde doen, als zou de Amerikaansche regering onderhandelingen voeren omtrent den verkoop van ons eiland Curaçao, doet het ons genoegen, deze ten stelligste te kunnen tegenspreken. Van Hollandsche zijde is men juist bezig met verschillende plannen, die deze kolonie ongetwijfeld zeer ten goede zullen komen. Wellicht zal het niet lang duren of een circulatie-bank, waaraan zeer behoefte is, zal worden opgericht, terwijl de Koninklijke zich daar op uitgebreide schaal zal vestigen. Het zou dus allerminst op den weg onzer regering liggen, in voorstellen van Amerikaansche zijde, zoo die ooit gedaan zijn, te treden”.

Jaarrapport van Britsch Nieuw-Guinea.

Hier te lande is ontvangen het jaarverslag over 1914-15 betreffende „Papua” of Britsch Nieuw Guinea, uitgegeven door den Australischen Statenbond. Het is een dikke bundel in folioformaat; op 160 bladzijden tekst volgen dertig bladzijden woordenlijsten van inlandsche talen; en een dozijn kaarten behoort bij het rapport, benevens een 14-tal afbeeldingen naar foto's. Het geheel is wel praktisch ingericht; vooraf gaan een algemeen overzicht van den gouverneur, dan volgen de rapporten der 13 residenten en assistent-residenten, de verslagen en staten over belastingen, inkomsten en uitgaven, in- en uitvoer, ingeklaarde schepen, de berichten over de inlandsche bevolking, ook ten opzichte van de werkrachten, het verslag van het departement van landbouw, van het mijnbouwkundig onderzoek en van den geneeskundigen dienst.

Over den oorlog schrijft de gouverneur, dat er misschien geen enkel deel van het rijk is, waar men zoo weinig bemerkt van hetgeen er gebeurt. Alleen zijn er van de Europeanen een twaalfde deel naar het front en is iedereen, mannen, vrouwen en kinderen, verplicht 2 pond sterling oorlogsbelasting te betalen. Op de kaarten is het aangrenzende noord-gebied aangegeven door „formerly Kaiser Wilhelm'sland” en „K. W. land in British occupation”.

De kaarten behooren grotendeels bij expeditie-rapporten; er werd veel gereisd, en de berichten der reizigers bevatten velerlei belangrijks voor de aard- en de volkenkunde. Over twee gewichtige afdelingen, het Mambare- en het Kumusidistrik, zegt de gouverneur, dat zij thans geheel bereid zijn en het gezag overal zich doet gelden. Een schetskaart geeft het trekken te zien der onderscheidene stammen in het Mambare-distrikt; verder is er een taalkaart van de Mambare- en Kumusidistrikten, een geologische kaart van de streek tusschen Yuie-island en Mount Yule, een schets van het land tusschen Daru en de Nederlandsche grens, en een andere van de streek tusschen de Fly- en Strickland-rivieren; een groote kaart van het zuidelijk deel der Delta-divisie, tusschen het Omate- en Purari-rivieren, en van het Baniaridistrik; tusschen de Collingwood- en Goodenough-baaien; voorts kaarten van kleinere gedeelten en bergpanorama's.

Nog bevat het rapport een aantal platen, waarvoor men zie de „N. R. Ort.” van 20 dezer, aan welk blad het bovenstaande is ontleend.

De Zending onder de Boschnegers van Suriname.

Belangstellenden in dit onderwerp worden verwezen naar een serie artikelen van Pr. F. Morssink, getiteld: „Eene apostolische reis naar de Boven-Marowijne”, in de April-Juli-Nrs. van „De Volksmissionaris”; en naar eene beschouwing van den voorzitter der Ev. Broedergemeente te Paramaribo, R. Voullaire, getiteld: „Onze Boschnegers in Suriname”, verschenen als No. 7. (Juli 1916) van de „Berichten uit de Heidenwereld”. Laatstgenoemd artikel geeft ook eenige ethnographische bijzonderheden van de Boschnegers.

Het Nederlandsche Zeewezen.

In het Nr. van 15 Augustus het 10e vervolg van J. Scheltema de Heere's Aanteekeningen over een bootreis naar de Molukken en Nieuw-Guinea. Schr. geeft zijne lezers thans vluchtige indrukken (met enkele illustraties) van Tobelo, Dorumé, Kau, Patanri en Wada.

Tijdschrift der Maatschappij van Nijverheid.

De heer A. Meeuwesen besluit in het Aug. Nr. zijn „Indrukken op industrieel gebied in Ned.-Indië.” Schr., wiens beschouwingen het resultaat zijn van speciaal onderzoek ter plaatse, concludeert dat voor de Nederlandsche industrie nog een groot terrein ter bewerking in Indië open ligt, en dat alle krachten moeten worden ingespannen om daar de nijverheid te ontwikkelen, zooals zulks in Nederland geschiedt. De uitzending van vele bekwame en ijverige jongelieden acht hij een vereischte en hij zou ten slotte den industrieelen in Nederland den raad willen geven: gaat zelf eens naar Indië en tracht zelf aldaar te organiseren en te bereiken, wat ge tot dusver op wat al te gemakkelijke wijze aan exporteurs en importeurs overliet.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 33: De bestemming der koffieterreinen bij de afschaffing der gouvernement's koffiecultuur op Java,

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA”.
 Spuistraat 16 DEN HAAG Telefoon 3768.
 Gunstig gelegen in het midden der stad.
 Lift — Electricch Licht — Centrale Verwarming.
 80 Kamers en Salons.
 PLATS DU JOUR 50 CT — DINERS VAN f1.50 EN HOOGER.
Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.
 J. DEN HARTOG.
 gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE

C. HOYNG,
 Spuistraat 20-22 Den Haag.
 AMSTERDAM - UTRECHT.
 Onze Geïllustreerde Catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.
 TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS VORKEN, MESSEN, GASOLINELAMPEN.
 Prijscourant gratis.

M. VISSER,
 voorh. A. J. ROBBARD.
 Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.
 Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken
 REPARATIE-INRICHTING.

RIPPEN
 Pianohandel
 PIET HEINSTRAT 42
 ELANDSTRAAT 17.
 Tel. 4683.
 Verhuren Stemmen

J. v. MOORSEL
 Schoolstraat 27 - Den Haag - Tel. 2014
EERSTE HUIS
 in: Stoffen, Mouselines en Witte Goederen. :: Stalen op aanvraag.

BOEK- EN KANTOORBOEKHANDEL
E. VAN ANDEL, WEIMARSTRAAT 16a bij de Suezkade, DEN HAAG.
 Levering van abonnementen op alle Binnen- en Buitenlandsche Dag- en Weekbladen, Tijdschriften en Modeplaten.
 ADVERTENTIE-BUREAU.
 Grootte keuze Geïllustreerde Briefkaarten.
 LEESBIBLIOTHEEK in 4 talen.
 (De nieuwste uitgekomen werken worden direct opgenomen).

F. C. DE BRUYN
 Magazijn van Comestibles en Fijne Meeschwaren
LEVERT UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT ARTIKELN TEGEN BILLIJKE PRIJZEN.
 Bestellingen worden dagelijks opgenomen en franco thuis bezorgd.
 Vraagt Prijscourant. Neemt Proef.
 Telefoon 3361 - Danckertstraat 43.

HET INDISCH RESTAURANT in Amsterdam is
Hôtel PHILADELPHIA
 Leidschekade 94.
 Dagelijks van 12 tot 8 uur.
 Pension per dag vanaf f4.- Tevens Europeesche Keuken
 Exploitant van het Indisch Huis op de Ten- A. VISSCHER.
 toonstelling de Vrouw 1813-1913.

door J. L. Dom van Rombeek. — Het kweken van wilde en halfwilde zijderupssoorten, door F. C. van Heurn. — Bemesting van rijstvelden, door J. J. Leys (vervolg). — Het nieuwe kantoorgebouw van Lindetevis en Stokvis te Soerabaya (met ill.). — Soekaboemische Landbouwvereniging. — De overzeese handel en de oorlog. — Kultuurberichten. Kleine mededeelingen. — Verslagen van Maatschappijen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

De onderneming „Slootwijk” in Suriname.

Ter landsdrukkerij te 's-Gravenhage is verschenen: De Gouvernements-rubberonderneming „Slootwijk”, hare geschiedenis, tegenwoordige toestand en toekomstige behandeling. Rapport van den directeur van het Caoutchoucbedrijf bij het boschwezen in Ned.-Indië, enz. H. J. van Hasselt.

Zendingsliteratuur.

Bij M. Wyt en Zonen te Rotterdam verscheen: De eerste schreden. Bladzijden uit de oud-Hollandsche zendingspraktijk, door Dr. A. M. Brouwer.

Het boekje, verzameling van opstellen welke verschenen in de Rotterdamse Kerkbode, bevat o.m. de volgende hoofdstukken: De O.-I. Compagnie en de zending. — Justus Heurnius, de Indische Kerk en het Zendingwerk. — De opleiding tijdens de O.-I. Comp. — Taal-moeilijkheden. — Het Maleisch. Enz.

Verder is de 4e afl. van jaarg. 1916 der „Lichtstralen” gewijd aan „De zending op Nias”. Ds. J. H. Semmeling is de schrijver.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

A. In de leeszaal Heulstraat 17, Den Haag, zijn o.a. ter lezing gelegd:

1. Verslag over 1915 van de Opiumfabriek te Batavia.
2. Onderzoek naar de mogelijkheid tot het verkrijgen van een waarborg voor de uitbetaling van de pensioenen der landsdienaren, door Mr. Dr. H. Zaalberg.
3. Hindia Poetra No. 5—6.
4. De Gouvernements-Rubber-Onderneming „Slootwijk”. Hare geschiedenis, tegenwoordige toestand en toekomstige behandeling. Rapport van den Directeur van het Caoutchoucbedrijf bij het Boschwezen in Ned.-Indië, H. J. van Hasselt, ingevolge opdracht van Z. E. den Minister van Koloniën.

B. Bij den secretaris, Heulstraat 17, den Haag, zijn verkrijgbaar:

Programma's van het onderwijs voor het schooljaar 1916—1917 van de Middelbare Koloniale Landbouwschool te Deventer.

Van het Informatie-bureau: (Heulstraat 17, Den Haag).

Uitzending naar Nederl.-Indië van rechterlijke ambtenaren.

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat in dit jaar twintig doctoren in de rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen, bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet, ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië gesteld kunnen worden, om in rechterlijke betrekkingen daar te lande te worden geplaatst.

Gegadigden hebben zich bij gezegeld verzoekschrift tot het Departement van Koloniën te wenden, met overlegging van:

- a. hun diploma van het bovengenoemde examen, het diploma waarbij hun de graad van doctor in de rechtswetenschap is toegekend en een exemplaar van hun proefschrift of van hunne stellingen;
- b. een bewijs van zedelijk gedrag, afgegeven door het dagelijksch bestuur hunner woonplaats;
- c. een bewijs van voldoening aan de militie, afgegeven door den burgemeester van de gemeente waarvoor zij hebben geloot;
- d. een uittreksel uit hunne geboorteakte.

Geen uitzending heeft plaats, dan nadat uit een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek is gebleken van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Aan de uitzending is, behalve overtocht naar Nederlandsch-Indië voor landsrekening, met het wettig gezin, als reiziger der 1ste klasse, eene vergoeding voor uitrustingskosten verbonden ten bedrage van f 2500 (twee duizend vijfhonderd gulden) en van den dag van inscheping naar Indië af eene voorloopige bezoldiging ten bedrage van f 250 (tweehonderd vijftig gulden) 's maands, zoomede de uit te zenden ambtenaar gehuwd is, uitkeering van het bedrag van ééne maand aanvangsbezoldiging, als tegemoetkoming in de door hem verschuldigde huwelijksbijdrage aan het Weduwen- en weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Zij, die ter beschikking van den Gouverneur-Generaal worden gesteld, zijn verplicht de deswege aan hen of te hunnen behoeve dan wel ten behoeve van hun gezin van landswege voldane gelden wegens overtocht naar Nederlandsch-Indië, tegemoetkoming in de kosten van uitrusting en in de aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië te betalen huwelijksbijdrage, zoomede alle andere aan hen in verband met hunne terbeschikking-stelling van landswege toegelegde gelden (met uitzondering van genoten bezoldiging en hetgeen daarmede is gelijk te stellen) onverwijld in 's lands kas terug te storten, ingeval zij niet binnen den hun aan te wijzen termijn naar Nederlandsch-Indië vertrekken, de reis derwaarts moedwillig afbreken of, om andere redenen dan wel bewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering), de werkzaamheden waarvoor zij worden uitgezonden niet aanvaarden, dan wel binnen vijf jaren na hunne aankomst in Nederlandsch-Indië uit 's lands dienst worden ontslagen.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwnpensioen enz. staan de rechterlijke ambtenaren gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand, volgende op die waarin de benoeming door den

Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

In elk der jaren 1917 en 1918 zullen vermoedelijk eveneens een twintigtal plaatsen opengesteld worden voor juristen die in het bovengenoemd examen geslaagd zijn.

Oproeping van een tweetal in bacteriologischen laboratorium- arbeid ervaren artsen voor den burgerlijken genees- kundigen dienst in Nederlandsch-Indië.

Voor den burgerlijken geneeskundigen dienst in Nederlandsch-Indië is de spoedige uitzending noodig van twee geneesheeren, die in het bezit zijn van een diploma als Nederlandsch arts en ervaring hebben opgedaan op 't gebied van bacteriologischen laboratoriumarbeid, ten einde daar te lande, hetzij in vasten dienst met een achtjarig, hetzij in tijdelijken dienst met een vijf- of driejarig dienstverband te worden werkzaam gesteld.

Aan de uitzending uit Nederland wordt verbonden:

- a. vrije overtocht naar Nederlandsch-Indië, ook voor het wettig gezin, in de eerste klasse;
- b. eene tegemoetkoming in de uitrustingskosten ten bedrage van f 3000 (drie duizend gulden) voor den arts die een tijdelijk dienstverband van drie jaren aangaat en van f 5000 (vijf duizend gulden) voor hem die een tijdelijk dienstverband van vijf jaren aangaat, dan wel ter benoeming in vasten dienst wordt uitgezonden;
- c. indien de uit te zenden geneesheeren gehuwd zijn, uitkeering van het bedrag van ééne maand ambtsbezoldiging, en wel voor zooveel de voor vasten dienst uit te zenden geneesheeren betreft als tegemoetkoming in de door hen verschuldigde huwelijksbijdrage aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië, en, voor zooveel de voor tijdelijken dienst uit te zenden geneesheeren betreft als verhooging van de onder b bedoelde tegemoetkoming;
- d. eene voorloopige bezoldiging van f 250 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië en voortdurende totdat daar te lande de ambtsbezoldiging ingaat;
- e. voor de voor tijdelijken dienst uit te zenden geneesheeren binnen één jaar na ontheffing van de tewerkstelling — tenzij deze ontheffing medebrengt de verplichting om gelden terug te storten — recht op overtocht naar Nederland op denzelfden voet als omschreven onder a.

De bezoldiging van een Gouvernementsarts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst in Nederlandsch-Indië bedraagt f 400 's maands, met zes verhoogingen van f 100 's maands, waarvan de eerste na een jaar en de overige na drie jaren dienst, opklimmende tot f 1000 's maands.

De bezoldiging van de thans uit te zenden twee geneesheeren zal nader worden vastgesteld met inachtneming van de reeds opgedane ervaring en den aard der ervaring.

Van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst moet blijken uit een geneeskundig onderzoek vanwege het Departement van Koloniën.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich bij een gezegeld verzoekschrift, dat aan het Departement van Koloniën moet worden gericht vóór 10 September a.s., aanmelden bij afd. D (Personeel) van dat Departement, onder overlegging van:

- a. hun diploma;
 - b. eene beschrijving van opleiding en levensloop.
- In het verzoekschrift moeten worden vermeld de plaats en de datum van geboorte, zoomede of men voor vasten, dan wel voor tijdelijken dienst wenscht te worden uitgezonden en in het laatste geval, of men een drie- of een vijfjarig dienstverband wenscht aan te gaan.
- (Nederlandsche Staatscourant van 9 Augustus 1916 no. 186).

Civiel-ingenieurs voor de Staatsspoorwegen in Nederl.-Indië.

Ter benoeming tot aspirant-ingenieur of ingenieur bij den dienst der Staatsspoorwegen in Nederlandsch-Indië worden gevraagd civiel-ingenieurs, in het bezit van het diploma, bedoeld bij art. 118 der Hooger-onderwijswet (Staatsblad 1905 No. 181).

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behoeven hun gezegeld verzoekschrift, dat aan den Minister van Koloniën moet worden gericht, in te zenden aan afdeling D (Personeel) van dat Departement.

Bij hunne verzoekschriften moeten de gegadigden overleggen:

- a. hun diploma, e.q. bewijzen van praktische werkzaamheid;
 - b. eene beschrijving van opleiding en levensloop.
- In het adres moet worden vermeld de plaats en datum der geboorte, of de candidaat gehuwd is en e.q. het aantal zijner kinderen.
- Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.
- Aan de uitzending is verbonden:
- a. overtocht voor landsrekening in de 1ste klasse, e.q. ook voor het wettig gezin;
 - b. eene tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting, ten bedrage van f 1500;
 - c. voor gehuwden uitkeering van eene maand ambtsbezoldiging, als tegemoetkoming in de verplichte huwelijksbijdrage ten behoeve van het Weduwen- en weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië;
 - d. eene voorloopige bezoldiging, ingaande met den dag van inscheping naar Indië, van f 150 's maands voor hen die als aspirant-ingenieur, en van f 250 's maands voor hen die als ingenieur worden uitgezonden.

De bezoldiging van de aspirant-ingenieurs bij den dienst der Staatsspoorwegen bedraagt f 300 's maands. Na twee jaren dienst in dien rang worden zij bij voldoende geschiktheid en goede plichtsbetrachting bevorderd tot ingenieur, op eene bezoldiging van f 400 's maands, welke door 4 driejaarlijksche verhoogingen van f 75 's maands en 3 driejaarlijksche verhoogingen van f 100 's maands tot f 1000 's maands kan stijgen.

Gegadigden, die reeds ingenieurservaring hebben op spoorweg- of daaraan verwant gebied, kunnen al dadelijk eene hoogere aanvangsbezoldiging bekomen, bij de berekening waarvan ingenieurservaring buiten de keerkringen doorgebracht voor 9/10 en binnen de keerkringen doorgebracht voor vol zal worden medegedeld, terwijl aanverwante ervaring buiten de keerkringen doorgebracht voor 9/20 en binnen de keerkringen doorgebracht voor de helft medegedeld zal worden.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand, volgende op die waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

(Nederlandsche Staatscourant van 10 Augustus 1916 no. 187).

Uitzending naar Nederlandsch-Indië van ambtenaren voor den bureaudienst.

Ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië kunnen worden gesteld doctoren in de rechtswetenschap, ten einde daar te lande te worden geplaatst bij den bureaudienst, daaronder begrepen de dienst ter griffie van het Hoogere gerechtshof en van Europeesche of inlandische rechtbanken.

Zij zullen ook benoembaar zijn tot de betrekkingen genoemd in artikel 2 van het besluit op de Indische bestuursopleiding (Nederlandsche Staatscourant 1907, no. 71, Indisch Staatsblad 1907, no. 230).

Aan deze doctoren in de rechtswetenschap wordt dispensatie verleend van de sub a en b van artikel 1 van het Koninklijk besluit van 21 Maart 1907 (Nederlandsch Staatsblad no. 75, Indisch Staatsblad no. 264) aangegeven vereisten van benoembaarheid tot rechterlijke betrekkingen in Nederlandsch-Indië, met dien verstande, dat zij tot rechterlijke ambten eerst benoemd zullen kunnen worden, nadat zij drie jaren bij den bureaudienst, waarvoor zij worden uitgezonden, werkzaam zijn geweest, tenzij, naar het oordeel der Indische Regeering, het belang van den dienst vordert dat eerder tot de benoeming in een rechterlijk ambt worde overgegaan, in welk geval zij kan plaats hebben in den loop van het derde jaar.

Behalve overtocht naar Nederlandsch-Indië voor landsrekening als reiziger der 1ste klasse, e.q. ook voor het wettig gezin, is aan de uitzending verbonden eene voorloopige bezoldiging van f 150 (honderd vijftig gulden), 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Indië, eene vergoeding voor uitrustingskosten ten bedrage van f 1000 (duizend gulden) en, indien de uit te zenden ambtenaar gehuwd is, uitkeering van een bedrag van f 250 (tweehonderd vijftig gulden), als tegemoetkoming in de door hem verschuldigde huwelijksbijdrage aan het Weduwen- en weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië. Bij voorloopige tewerkstelling in Indië wordt, boven die voorloopige bezoldiging, eene toelage van f 100 (honderd gulden) 's maands toegekend.

Gegadigden moeten zich bij gezegeld request tot het Departement van Koloniën wenden, met overlegging van:

- a. het diploma waarbij hun de graad van doctor in de rechtswetenschap is toegekend;
- b. een door den burgemeester hunner woonplaats afgegeven bewijs van goed maatschappelijk gedrag;
- c. een bewijs van voldoening aan de Militiewet, afgegeven door den burgemeester van de gemeente waarvoor zij hebben geloot;
- d. een uittreksel uit hunne geboorteakte.

In het request moet worden opgegeven of de gegadigde gehuwd is en e.q. het aantal en de leeftijd zijner kinderen, alsmede of en, zoo ja, waar en in welke functie hij na zijne promotie is werkzaam geweest.

Geene uitzending heeft plaats, dan nadat uit een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek is gebleken van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwnpensioen, enz. staan de ambtenaren voor den bureaudienst gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

(Nederlandsche Staatscourant van 7 Augustus 1916 no. 184).

SPEKSLAGERIJ

A. V. D. BARSELAAR

Bleyenburg 42 - Den Haag - Tel. 804-805

OPGERICHT 1740.

Leverancier aan beide Kon. Hoven.

LEVERT UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT
VARKENSVLEESCH EN FIJNERE VLEESCHWAREN

— Speciaal adres —

BARSELAAR's alom met goud bekroonde
Kalfsleverworst en Geldersche Rookworst

— GEEN FILIALEN. —

Door adverteeren in dit blad moet de aandacht op Uwe Firma of Uwe branche gevestigd worden en blijven. Zij, die veronderstellen dat Reclame iets is, waarop dadelijk bezuinigd kan worden, bewijzen, dat zij de reclame niet van den goeden kant bezien.

„HUIZE ZEELANDIA”

Pension van Statenlaan 100
den 1sten Rang. DEN HAAG.

Telefoon Schev. 2231.

PRIMA REFERENTIËN. BILLIJKE PRIJZEN.

Aanbevelend, Mevr. J. KOOPMAN.

Instituut WOLTERS
 Surinamestraat 25 Den Haag
 OPLEIDING H. B. S.,
 GYMNASIUM EN LYCEUM.
 C. G. J. WOLTERS.

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF,
 's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a.
Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.
 Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse,
 Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.
 Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

Vereeniging OOST en WEST.
 Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187**, zijn van 10-12 en van 2-4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Muziek- en Zanglessen.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Lessen in moderne talen.
- Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.
- Opleiding admittie examen H. B. S. en Gymnasium.
- Handwerklessen.
- Schrijf-, Koper- en Vertaalwerk.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Ieplaan 11**.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs enz.

Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeyst. 100, 's-Gravenhage,	{	Javaansch,
Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, [Leiden	{	Javaansch,
Maleisch,
Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Burg. Reigersstr. 51bis, Utrecht,	{	Maleisch.
Battakisch.
W. G. HAUFF, Voorzitter der Federatie van Ned. Stenografie-leeraren in Ned.-Oost-Indië, Vaartweg 75, Hilversum.	{	Maleisch,
Boekhouding b. d. Suiker-Industrie volgens The Decimal Classification and Relativ Index by Melvil Dewey.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.**
 door J. H. en H. B.
 Prijs: 1 exemplaar f 0.10. 50 ex. f 2.80.
 voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.
- b. **Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.**
 door T. J. BEZEMER.
 Prijs: 1 exemplaar 5 cent. 50 ex. f 2.—;
 voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

- a. **Onze West:**
 - I. **De Kolonie Suriname**, door REMAN IRÜS (FRED. OUDSCHANS DENTZ);
 - II. **De Kolonie Curaçao**, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao. Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten
- b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten
 - No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten
 - No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.
 - No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

Brood-, Beschuit- en Banketbakkerswinkel van J. J. MOOLENAAR.
 Tasmanstraat 134 's-Gravenhage.

Alle Artikelen verkrijgbaar der **KONINKLIJKE BROOD- en BESCHUITFABRIEK LENSVELT NICOLA.**

TELEFOON H 7057
C. P. A. NICOLAÏ
 Specialiteit in HEEREN-MODEARTIKELEN
 Ruime keuze. - Nieuwste Modellen.
 Dunklerstraat 33 hoek Valeriusstraat.

NEDERLANDSCH-INDISCHE ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ
 OPGERICHT IN 1857.
 Agentschap: 's-Gravenhage, Prins Hendrikplein 14
 BELAST ZICH MET ALLE MOGELIJKE BANKZAKEN.
SAFE-DEPOSIT.

Vleugels, Piano's Kunstspel-Piano's, Orgels
 Verhuur PIANO's van f 5.- p. mnd of f 50.- p. j. af. VLEUGELS „ 18.- „ „ „ 180.- „ „
 REPARATIE - STEMMEN - RUIL.
 Afdeling Gebruikte Instrumenten.
 Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN.
GOOSEN & SWAGERMAN
 DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149

VERKOOPHUIS
 GR. HERTOGINNELAAN 103-105-107
 Tramhalte 7 en A DEN HAAG halte Valeriusstraat
 Eenig adres voor hen die zich goed en voordeelig van nieuwe of Tweedehands Meubelen willen voorzien. — —
DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
 van 10 tot 4 uur.

Marque Deposée „AU-CONDOR”
 LA HAYE PAYS BAS. PLEIN 8.
FRED. MOMMAERTS-DEGGELLER
 Tabacs, Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité
 Exportation Importation
EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

NATIONALE
BOOMPJES 10 Levensverzekering-Bank ROTTERDAM

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

J. C. NIEUWSTRATEN,
Juwelier.Magazijn van Gouden en Zilveren Werken.
Eigen Atelier ook voor reparatiën.
PIET HEINSTRAT 128, o. d. Zoutmanstr.**Instituut „VAN WIJNGAARDEN”,**
Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag.Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
leiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

HUPFELD's FILIAAL

Directie:

DUWAER & NAESSENS

PIANO-, PHONOLA- en MUZIEKHANDEL

is gevestigd:

's-Gravenhage
Kneuterdijk-Heulstraat,
Tel. No. 27.AMSTERDAM
Stadhouderskade 19,
Tel. No. 4698.UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma T. C. B. TEN HAGEN
en bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar:

GEILLUSTREERD

Nederlandsch Conservenboek

VOLLEDIGE HANDLEIDING

VOOR

H.H. Conservenfabrikanten, Restaurateurs en Koks,

ALSMEDE VOOR

Particulier gebruik

DOOR

LEONARD G. BOL.

Prijs: ingenaaid f 2.40
gebonden - 2.90**Brengt een bezoek aan BOEATAN**
: Magazijnen van INDISCHE KUNSTNIJVERHEID**A. SCHRÖDER & Co.**

Groenmarkt.

Voor **Najaar** en **Winter****JAPONSTOFFEN****BONTGARNITUREN**

Adverteeren doet verkoopen.

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. KRUL.Grand Salon de Rafrâchissements **NOORDEINDE 44,**Vraagt onze CHOCOLADE (alleen prima merken),
FIJNE BONBONS en HAAGSCHE HOPJES.**WISBRUN & LIFFMANN.**

Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

P. B. VAN MOORSEL & CoKerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den HaagGoedkoopst adres voor het geheel
of ged. installeeren van woningen.

Pension „Zorgvliet”

Groot Hertoginnelaan 155

's-Gravenhage :: Tel. H. 1186.

Vraagt Uwen langanan „HIGHSPEED” POETSCHÈME

van de American Company of Chemical Products.

Hoofdagent voor Nederland A. J. A. MUSSERT, 's-Hertogenbosch.

Met HIGHSPEED poetst gij Uw zilver, koper en nikkel in een minimum tijd.

G. RANKEREINKENSTRAAT 17 DEN HAAG
TELEFOON H. 4271.Fantasie Voile-stoffen Frottés
Blouses
Effen en Gestreepte Zephirs
Rokken LingeriesROTTERDAM, DEN HAAG,
STATIONSWEG 42A PRINSESTRAAT 19-21*P. Hopman*

Fotograaf.

Speciale Inrichting voor Schetsfoto's, in alle formaten.
Zeer billijke prijzen. Zie Etalage. (Reclame) FOTO's CABINET, in f 1.50
massief eiken lijstje.**J. F. VAN DEENE**EDELSTEENEN
EN AGAATWARENLEIDSCHESTRAAT 71 - AMSTERDAM
TEL. N 8752 REPARATIE-INRICHTING